

ՐԱՏՆԱԴԱՐԱՆ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԵ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 3

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒԼԻՍ 31, 1913.

ՆՕ 31

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԷՄԼԸՐԱԹՏԱ

Պունտան 33 սենե էվվել փրօֆ. Լեոնիան
իլէ պիրիքտէ Ամերիգայա կէլտիյիմիգտէ իւք
սէնէմիգի էմըրսթ գօլէճտէ կէլտիմի իտիք:
Էմըրսթ Մէսէլուսէց էյալէթինտէ պիր գա-
րիյէ օլուպ անրն ճիվարընտա մէնգարէսի կիւ-
ղէ վէ պիւթիւն Կէլիւթիւթէրիւ միւղէյիէն պիր
թէփէ իւղէրինտէ էմըրսթ գօլէճ թէէսիս է-
տիլմի թիր: Օ վազթլարտա պու գօլէճ թէտ-
րիսաթը վէ մանէվի քիւրրէ ի հաւաւընըն սաղ-
լամըղը ճիւնէթիյլէ Ամերիգանըն էն մէհուր
միւլէսսէսէլէրինտէն սալըլըր իտի: Րէիսի Տօգ.
Սիլի, վազարը հուղուրու, քէսքին աղը,
տէրին Կիւնէ տէ պէրրազ ֆէլսէֆէսի, ճալիպ
վէ աթէլի պէլաղէթի, խուսուսա լաթիֆ վէ
ճէնրլնէն աթվարը իլէ քէսի թէէսիթի թա-
թընա կէլէն հէր քէսի մէֆթուլն գըլար իտի:
Գօլէճին տիկէր մուսլիմէրի արասընտա փրօֆ.
Էմըրսթ, փրօֆ. Թէլըր վէ օղլու փրօֆ.
Կարմըն վէ տիկէրլէր հէր պիրի քէսի տա-
րէսինին միւթէլաստիսի օլմաղլա պէրապէր
ճէնրլնէն մազամընտա մարուֆ զաթլար
իտիլէր: Ամերիգատա իւք սէնէմիգին պէօյլէսի
պիր մուհիթ իլինտէ կէլմէսի պիլիմ իլին
պէօյլէս պիր իզպալ օլմուլ իտի: Տէրսլէրտէն
վէ չալիրտլէրին րէֆազաթընտան թէլէզղիւզ
էթտիք, գօլէճի իհաթա էտէն կիւղէլ թա-
պիաթտան, տաղլար վէ օրմանլարտան իսթի-
ֆատէ էյլէտիք, խուսուսա պու պէօյլէս զաթ-
լարա միւլազաթտան իլհամլար ալտըգ: Վէ

պիւլա թէրէտուլտ տէյէպիլիլիմ քի պու գօ-
լէճտէ կէլտիլտիմիգ պիր սէնէ հէր իքիմիգին
տէ հայաթընտա թէճրիպէ ի զաթիյէմիգին
Կիւքսէք տաղ թէփէլէրինտէն պիրիսին թէլ-
քիլ էյլէմիլ թիր:

Պուրատան Եէյլ գօլէճինէ կիտիպ պիրիմիգ
«Շէֆիլտ ճէննի» վէ տիկէրիմիգ «Իլմի Իլահի»
չիւպէսինտէ իքմալը թահսիլ էտիպ տիփլօմա
ալմըլ իտիք:

Էմըրսթ գօլէճտէ իքիմիգին տէ իամի օ
վաղթըն Սօֆօմօր սընֆը ֆիհրիսթինէ գօնուլ-
տուղու իլին օ սընֆըն ազաւընտան սալըլ-
տըգ:

Պու սընֆ 1883տէ մէզուլն օլտուղլարընտան
30ընճը սէնէ պալը զիյնէթինի պու սէնէ իճրա
էյլէտիլէր: Մէզքիւր զիյնէթտէ հազըր պու-
ուլմազըղա պէնի տէ տալէթ էթտիլէրին-
տէն պու ֆուրսաթտան իսթիֆատէ էթմէք
իսթէյիպ Յունիս 22տէն 26յատէք տէվամ է-
տէն գօլէճ խըամէթլէրինէ իլթիրաք էթմէք
իւղրէ էմըրսթա կէլտիմ:

Պու 32 սէնէ զարֆընտա նէ՝ պէօյլէս թէպ-
տիլաթլար վուղու պուլմուլ իտի: Տէրսիա-
նէլէր թէճտիտ էտիլմիլ, Կաթազ օաւալարը չա-
կիրտլէրին րահաթընը թէէմին էթմէք իւղրէ
թէճհիլ էտիլմիլ վէ պէօյլէճէ գօլէճ խարիճ-
տէքի կիւղէլ թապիաթ իլէ պիրիքտէ փէք
տիլքիւլա պիր հալ քէսպ էյլէմիլ թիր:

75 ազասը օլան սընֆըմըզտան 31ի պու
սէնէ պազը իճթիմաընտա հազըր պուլուլմուլ
իտիլէր: 32 սէնէ էվվէլին կէնճ վէ թազէ թա-
լէպէսի պու կիւն հէփ սալալըր ազարմըլ
քիամիլ քիմիլէր օլմուլ իտիլէր: Պունլար

արթըգ սէքիւ պըրայան նէվճիվանյար տէյիլ, անճագ պու պէօյիւք միլլէթին նասիպինի իտարէ էտէն միւթէֆէքթիւր զաթլար օլմուլ իտիլէր: Արաւարընտա մահքէմէ ի թէմեիդ րէիսի, մէքթէպ միւտիլէրի, վարզլար, տօսթլար, հաքիմլէր, զաղէթա միւտիլ վէ միւլլիֆլէրի, պանքէրլէր վէ սաիր մուհիմմ իչլէր իլէ մէշուլ օլան զաթլար վար իտի: Պաղըլարը քէնտի գէվճէ վէ էվլատլարըն տա պէրապէր կէթիւրմիշ իտիլէր, իքինճի նէսլտէն 19 նուֆուզ գըզ վէ օղլանլար հազըր իտի: Հէփ պուռնլար պիր արատա պուլունտուզլարընտա կէնճիլք կիւնլէրի խաթըրլարընա կէլէրէք փէք մէսուտ վէ քէյֆլի իտիլէր: Պու սընֆըն ազալարը պիր զիյաֆէթ քէյիտէ էյլէտիլէր, օնտա նիլէ նութզլար իրատ օլունտու, պէն տախի Շարգ մէսէլէսինէ տաիր քէնտիլէրէ մալիւմաթ վէրտիմ:

Պու հաֆթա զարֆընտա գօլէճին սօն խըտմէթլէրի տէ իճրա օլունտու: Պու խըտմէթլէր փէք ճալիպ ի տիգաթ իտիլէր:

Գօլէճին կէնճ րէիսի Տօգ. Միքլճօն սէնէվի «վազը» իրատ էյլէտի, Բիթապը Մուգատէստէն էսասը քէլամ ալմամըշ օլուպ, «Հայաթ պիր իշ տէյիլ, օյուն տըր» մէվզուը իւզէրինէ սէօյլէտի: Ինսանլարըն ֆաալիյէթինի իքի սընֆա թագալմ էտիպ, սալթ անտէն քէյֆ տուլտուզումըզ վէ քէնտի խաթըր իչլան թագիպ էթտիլիմիզ ֆաալիյաթա օյուն վէ պիր մագսէտէ վասըլ օլմագ իչլան իճրա էթտիլիմիզ ֆիլիլէրէ իշ թէսմիյէ էթտի վէ ֆիլիլէրինէ գըյմէթ վէրիպ անլէրի քէյֆ իչլան իճրա էթմէյէ վէ հաթթա իչլէրինի պիլէ օյունա թահվիլ էթմէյէ շակիրտլէրի թէյվիզ էյլէտի: Մր. Միքլճօն տահա 35-37 հաշընտա պիր կէնճ իսէ տէ ճիւմլէ շակիրտլէրին վէ ֆէզըլթինին վէ քէնտինի թանըյան հէր քէսին հիւրմէթինի զազանմըշ օլան պիր զաթ տըր:

Սալը կիւնիւ ագչամընտա օյուն մէյտանը էլէքթրիք ըշըզլարըյա թէնվիւր էտիլմիշ վէ սընֆա ախտ չատըրլար գուրուլմուշ օլուպ, պիր թագըմ գօլէճ երզլէրի վէ պանտա մուզիգ թէրէնիւմիւնտէն սօնրա ֆարգըր սընֆ ազալարը պէօլիւք պէօլիւք կէյիտ իճրա էթտիլէր վէ օրատա թօփլանմըշ օլան 5000ի միւթէճալըզ էրքէք վէ գատընլարտան իպարէթ պիր իզտիհամ անլէրի ալգըչարլա սէյր էթմէքտէ իտիլէր: Պուռնլար սօնրա պիր ալ էօթէտէ Հէնրի Ուարտ Կիլէրին 100իւնճիւ տօղուշ կիւնիւնիւ զիքը

էթմէք իւզրէ պու սէնէնին մէզուռնլարը թարաֆընտան տիքիլմիշ ելը ազաճլարընը վէ րէքզ էտիլմիշ օլան պէօյիւք գայայը թէպրիք վէ թախսիս էթմէյէ կիթտիլէր: Պու միւնասիպէթլէ Պէյրուլթ թըպպիյէսի րէիսի Տօգ. Պլիս վէ գօլէճին րէիսի Տօգ. Միքլճօն փէք միւլէսսիր նութզլար իրատ էթտիլէր:

Պուռնտան սօնրա թալէպէ րագս իչլան ժիմնազիւմա կիթտիլէր: Պէօյիւք ժիմնասթիք պիւնասընըն կէնիշ թապանընտա եիւզլէրճէ գըզլար վէ օղլանլար քէփէնէքլէր կիպի րագս էթմէյէ պաշլայըպ հարը կէճէյէտէք օրատա էյլէնտիլէր: Պու րագս մէրասիմի պիզ շարգըլարա դարիպ կէօրիւնիւյօր իտի, լաքին պիւզիմ սընֆ ազասընտան օլան պիր իլմի իլանի փօրֆէսօրընըն մատամասը չըթէսի կիւն պանա շէօյլէ տէտի, «Ջանն էտէրիմ սէն տիւն ագչամ էրքէնտէն հաթաղա կիրտին, լաքին պիւզիմ կիպի րագստա գըզլարը պուլունանլար, հարը կէճէյի կէչիւրմէյէ մէճպուր օլտուգ»:

Տիփլօմա ալան սընֆ 98 ազատան իպարէթ օլարագ պուռնլարըն անճագ 5ի թէվլի ի տիպլօմա զիյնէթինտէ իրատը քէլամ էյլէտիլէր: Պուռնտա շայանը տիգաթ օլան խուսուս շու իտիքի, պու նութզլարըն ճիւմլէսի տէ Սօսիօլօճիյէ ախտ մէսէլէլէր իտի: Կէօրիւնիւյօր քի Ամէրիգա մէքթէպլէրինտէ պու կիւն էն զիյատէ մէրագ ճէլպ էտէն մէսէլէ հէյէթ ի իճթիմաիյէնին եանի ումուլմ էհալինին ահվալը տըր:

Էն սօն խըտմէթ մէզուռնլարըն զիյաֆէթ սօֆրասը իտի: Թա 1862 վէ 1863 տէ մէզուռն օլան սընֆլարտան պաշլայըպ կէչէն սէնէ իթմամը միւտտէթ էտէն սընֆա վարանատէք էքսէր սընֆլարտան ներկայացուցիլէր վար իտի: Ժիմնազիլըմըն պէօյիւք առանընտա 1000ի միւթէճալիզ մէզուռնլար սընֆ սընֆ սօֆրա պաշլարընտա օթուրմուշլար վէ էն պաշտա պիր աղ եիւքսէքճէ պիր սօֆրատա րէիս, միւթէվէլլիլէր վէ գօլէճ փրօֆէսօրլարը վէ պաղը միւսաֆիլէր պուլունույօրլար իտի: 83 սընֆընտան օլուպ տա էն ուզագ եէրտէն (իսթանպուլտան) կէլմիշ օլանա տա օ սօֆրատա պիր եէր վէրմիշլէր իտի: Եէմէք էսնասընտա գօլէճ երզլէրի թէրէնիւմ էտիլիւր, ալգըչար իճրա էտիլիւր իտի: Պիր թագըմ միւթէպէր զաթլար թարաֆընտան նութզլար տախի իրատ օլունտու վէ պէօյլէճէ պու սէնէնին զիյնէթիլի խիթամ պուլտու:

Պու զիյնէթլերին կէնճ թալէպէ վէ մէզու- նուն արասընտա հասըլ էթտիյի հիսս ի ուխուվ- վէթի վէ մէմէքէթտէ պու պիր իքի հաֆթա զարֆընտա պինլէրճէ միւհսսէսաթտա իճրա: օլունան շէնլիքլէրի տէրխաթըր էթտիյիմաէ, պունլարըն Ամէրիգանըն միլլի հայաթը իւզէ- րինտէ նէ՝ տէրին թէէսիր պրագաճաղընը խա- յալ էտէպիլլիյօրաըմ:

Յ. Գ. Գ.

ԷՎՐՈՓԱ ՊԻՐ ՇԷՅ ՏԷՍԷՑՈՐ

Հալը հազըրտա Պալգանլարա վէ էվրօփա- յա պիր նազար էտիպ տէ ինսանըն ինսանլըգ- տան նէֆրէթ էթմէմէսի գապիլ տէյիլ տիր: Գատիմ ասըլարտա մուհարէպէ թարիխլէրինի օգուլուպ զալիպ օլան թարաֆըն մաղլուպ թարաֆտաքի ասաքիր վէ էհալի իւզէրինէ պիլա ֆարգ իճրա էյլէսիյի վահշէթլէրի իշիթ- տիքճէ, «Մուզալլամ ասըլար», «Պարպարըզ զէմանլարը», «Պէտէվիյէթ» տէյու նիտա է- տէր իտիք: Օլ զէման մաղլուպ օլան պիր գալմ իրի ուֆազ էսիր սայըլըր, բէնճիտէ է- տիլիր, էօլտիւրիւլիւր, էմվալը եաղմա էտիլիր իտի: Ինսանլար վահշի հայվանլար սիւրիսիւ կիպի, գապիլէ գապիլէ պիր պիրինէ հիւճմ է- տիպ պիր պիրինի փարէլէրլէր իտի: Շիմտի իսէ 20ինճի ասըտա հաշատըղըմըզը հէր ան իֆթիխար իլէ սէօյլէյօր իտիք: Տիւնհանըն թէրագըզընտան՝ ատալէթ, էմիլիէթ վէ հադ- զանիյէթին թէքհամմիւլ էթտիյինտէն պահս է- տիյօր իտիք: Ինսանիյէթի թէրֆի՝ զաիֆլէրին հուգուզընը թէէմին՝ պէշէրիյէթին տէրալէրինի թախֆիֆ իչիւն թէշքիլ օլունան շիրքէթլէր՝ ճէմիլիյէթլէրտէն պահս էտիյօր իտիք: Խաս- թախանէլէր, էյթամիխանէլէր, տար էլ աճէղէլըր թէէսիս օլունուլլարար իտի: Գատընլարըն տէյիլ մուհաֆազասը իլլա անլէրին սիյասի, իճթիմաի հուգուզուզըն թէէմինի իչիւն տիւնհա պաղը- րըպ չաղըրըյօր իտի: Էվրօփատա հայվանաթա զալիմիւլէ էտէնլէրէ գարչը շիրքէթլէր թէշքիլ օլունուպ քէօփէքլէրէ՝ պարկիրլէրէ օլան գա- լիմիլիյէ գարչը փրօթէսթօլար գալտըրըլլար իտի: Պու ճիւմէլսինի պիզ Խրիսթիյանլար՝ Խրիսթիյանլըղա համլ էտիպ պու մուհապպէթ շէֆգաթ վէ ատալէթ տինի իչիւն իֆթիխար էտիյօր իտիք: Լաքին էթրաֆըմըզտա ճէրէհան էտէն անվալը կէօրիւպ տէ հալա խրիսթիան- լըգտան՝ մուհապպէթտէն՝ ատալէթտէն պահս էյլէմէք իչիւն ինսան տգլընը գաչըրմըզ օլ-

մալը: Մուհարէպէ, մուհասէրէ հիւճիւմ, սիւն- կիւ, պօմպարտըման, էսարէթ, ֆիթուհաթ, հատար՝ զաթընտա գապիլ վէ մէզմում իսէլէր տէ, գատիմ ասըլարըն պրագմըզ օլտուզու պազը անվալ նէթիճէնի օլարագ գտրուրի տիր տէյու անլայըպ թէֆսիր էտէպիլիրիզ, լաքին էհալի գըրմագ, քէօյ վէ շէհր հազմագ, գա- տընլար թէլէֆ էթմէք, չօճուզլար թէփէլէ- մէք, գըզլարը թէրզիլ էթմէք կիպի անվալ շու մէլուն մուհարէպէնին թա իլքինտէն սօ- նունա գատար տէվամ էտէն պիր մէսլէք օլ- մուշ տըր: Վէ շու բէզալէթլէր, էվվէթ հայ- վանլարը պիլէ նէֆրէթ իլէ տօլտուրաճագ խապասաթլար իճրա օլունուր իքէն օլ մէտէնի էվրօփա, օլ Խրիսթիյան տէվլէթլէր վէ գալմ- լար, օլ մուազգամ բէզալէթ մէճմուլարը սիւքիւթ էտիյօր: Օլ հայվանաթա զալիմիւլէք էտէնլէրէ գարչը թէշքիլ օլունան ճէմիլիյէթլէր պիլէ աղզընը աչմայօր:

Գըթալ վէ գըրզընտան պահս օլունտուզտա կէօյա եալընըզ թիւրքլէրին իլթիսասը իմիշ կիպի սէօյլէնի իտի: Ֆագաթ տիւն պիրա- տէրլիք վէ իթթիհատտան պահս իլէ կէօյա թիւրք պօյունտուրուզունտան քէնտի հէմճինս- լէրինի գուրթարմագ իչիւն գօշան միլլէթլէր, պու կիւն էն վահշի՝ էն բէզիլ պիր թարգտա պիր պիրլէրինի փարէլէյօրլար: Պիր պիրլէրի- նի տէյիլ օլտուզլարը եէրտէքի սիւհասըզ պի- տուշ էհալի իւզէրինէ հէր նէվ վահշէթի իճրա էտիյօրլար: Էվրօփա իսէ Պիղատօս կիպի էլ- լէրինի եըզգայըպ ութանմայարագ, «Պիզ պի- թարաֆըզ», տէյիպ տուրուլլար:

Բուս—Ճափօն մուհարէպէսի փուլիէրէսթ պիր գալմ իլէ իճրա օլունան պիր մուհարէպէ իտի: Լաքին պու կիւն էվրօփատա հէփ Ալ- լահիէրէսթ օլան գալմլար արասընտա օլան մուհարէպէտէքի լէքէլէրտէն արի գալտը: Տիւնհա, Սէտան, Ուաթէրլօ, Ավսթէրլից կի- պի մուհարէպէլէր կէօրմիւշ, լաքին պարի ին- սանի շէրէֆ հըֆզ օլունմուշ իտի: Պու տէֆա իսէ մուհարիպլէրին հիշ պիրի շու բէզալէթ- տէն արի գալմամըզ աըրլար:

Շու անվալտան նէֆրէթ էթմիշ օլուպ, նա- մուս վէ ասքէրի շէրէֆինէ իթիմատ էթտիյիմ պիր եիւքսէք սընըֆ գապիլթէ խիթապէն «Պու նէ հալ տըր, մուհարէպէ օլուր, պու ասքէրին իչի սանաաթը տըր, պիր պիրի իլէ տէօիւշիւր, վուրուր, գըրար, լաքին պու էհալի նէ օլու- յօր պունուն սօնը նէրէյէ վարաճագ» տէտի-

յիմտէ, միւսմարիւնէ մանատար պիր թարգմտ «Էվլէթ Եօյլէ տիր, Լաքին Էվրօփա գըրալ ի- ջիւն պիր շէյ ճեւհյօր», տէյու ճէվապ վէրտի: Պիր ասքէրին աղղընտան չըգան պու սէօզլէր ճիւլէրինէ իշլէտի, Լաքին հաղիգաթ իտի: Էվ- վէթ, Էվրօփա պիր շէյ տէմէյօր: Մէնաֆիթէլ- լէրի արասընտա պաղլանմը, խօտպինլիքլէ թէտէնի էթմիշ, իսմինի սուլի թէսմիյէ էթ- տիյի՝ նամուսսուզ պիր աճգա հիւքմ օլունմուշ օլան Էվրօփա՝ փարմաղընը գըմըլտաթամայըպ անճազ հիլէ վէ մէլէնէթի սէպէպինտէն պիսուշ մուհաֆաղասըզ ինսանլարըն թէլէֆ օ- լուպ շէհրլէրին հէր իլէ հէքսան օլմասընա սէ- պէպ օլույօր, Էվրօփա մէտէնիյէթինին պա- չընտա մէնֆաաթ տէյիլ հաղգ վէ ատաթթ տուրսա իտի, էյէր սիյասիյաթըն միհվէրի հա- լան վէ դասպ հէրինէ՝ նամուս վէ հայսիյէթի միլլիյէ օլսա իտի, էյէր շու մէտէնիյէթին իւ- ղէրինտէ շէյթան տէյիլ Սլլահ տուրմուշ օլսա իտի, պու դատար գանլար վէ մուրտար լէ- քէլէր էթէքլէրինէ սիւրիւլիւր իքէն՝ հալա սուլհտան պահս էթմէզլէր իտի:

«Էվրօփա պիր շէյ ճեւհյօր»: Շիմտէն սօն- րա հէր պիր դավմ վէսիլէ վէ ֆուրսաթ պուլ- տուգճա րազիպի եա խասիմի օլան միլլէթի քէսիպ սօղրայաճազ, ինթիգամ ինթիգամ իւ- ղէրինէ թէվալի էտիպ՝ մուգաթէլէ պիր սիյասի մէթօտ հիւքմիւնի ալաճազ, օճաղար սէօյիւ- նէճէք, գավմար մահվ օլուպ նամուս վէ իֆ- ֆէթ տէնիլէն շէյ սօղազ օրթալարընտա թէ- փէլէնէճէք, հայվանլար տուրուպ ինսանլարա չէշմի հազարէթլէ սէյր էտէճէքլէր վէ գատիմ ասըլար 20ինճի ասըլ իսթիհզա էտիպ կիւ- լէճէք:

Թէքֆուր Տաղընտան, Մալկարատան, Զօ- լուտան գուլաղըմըզա ֆիղան սէտալարը կէ- լիյօր, տիւմանլար ասիւմանա չըգըյօր: Պու ֆի- ղան տիւլմէն ասքէրլէրինտէն տէյիլ, պու տիւ- մէն խասիմ թապիյալարընտան չըգմայօր, է- հալի տիր, էվլէր տիր, օճաղար տըր, սաա- տէթ մուհապպէթ, նամուս, սիյանէթ իշլին մուգատտէն եուվալար տըր: Պիչարէ էհալի 8 այ տըր չէքտիյի մուհասէրէ, մահրումիյէթ, թաղեիդ վէ սէֆալէթին իւղէրինէ պիր տէ աթէշ Եօլիւմ: Սէպէպ... «Էվրօփա պիր շէյ տէմէյօր»: Էվլէթ, պաշգա սէպէպլէր տէ վար, «Էրմէնիլէր Պուլղարլարա եարսըմ՝ էթմիչլէր, մէվինմիչլէր, անա խըզմէթ էթմիչլէր» Լաքին պուլնար պէհանէ տիր: Աս սէպէպ իրիսթիան

Էվրօփանըն իսլամ պիսուշար դաթլ օլունուր իքէն պիր շէյ տէմէտիյի, լալ օլասըճանըն լալ օլտուղու տըր: Քիւաշքի՝ օլ Էվրօփա եօզ օլթօ իտի, քիւաշքի օլ մուաղգամ ճանիլէր ճինա- յէթլէրինի իճրա էյլէր իքէն պիզ արատա գալմասա իտիք: Քիւաշքի՝ շու քիւրրէ ի ար- զըն իշինտէ Էվրօփասըզ պիր քէօշէ պուլուպ տա պաշըմըզը բըղըմըզը սէթր էտէպիլէ իտիք, վէ օլ ալչազ սիյասիյաթ թէքէրլէքլէրի ալ- թընտա էղիլիպ բէզիլ օլմասա իտիք:

Զավալը միլլէթ: 2000 սէնէտէն պէրու արա տայաղը եէմէքտէն նասիպին աչըզ օլմուշ տըր: Շարք իլէ դարպ, Աճէմ—Բուճ, Թիւրք —Բուս, Բուս—Ինկիլիզ, Թաթար—Սէլճուզ, Թիւրք—Արապ, Պուլղար—Եունան, հէր քիմ պիր պիրինէ չարփըշսա սէն գան տէօքէր, սէն թէֆէլէնիւրսին: Էվրօփա պիր շէյ տէմէզ: Հալա օլ Էվրօփատան իւմիտ վէ մուալէնէթ պէքլէրսին, հալա օլ իւմիտ իլէ պու գան սէյլ- լէրի իշինտէ տէպէլէնիպ տուրուրըն, վէ հիճ- բէթ էթմէք պիլէ սանա գապահաթ անտ օ- լունուր: Քիւաշքի տիւնհանըն էօթէ ուճունտա պիր պէրրիյէտէ հայվան տէրիսի կիլիպ տէ օթլար եէյէրէք պարի էվլատընը, նամուսընը սիյանէթ վէ սէթր էտէ իտին: Պու էլիմ իլէ հիճրէք էթմէք տէյու հազաճազ իսէմ...:

Ա. Ս. ՆԱԿԻԳԱՇՆԱՆ

ԱՀՎԱՆԸ ՀԱՋՐԵ

Վազիյեք ի հազըրէ վէ Էվրօփա ճիլիլուր- յարը.— Ինկիլթէրա պաշ վէքիլի Մր. Էս- քուլիթ Պիրմինկէմտէ ղայէթ մուհիմմ պիր նուլթգ իրատ էտէրէք Պալզան հատիսաթը հաղղընտա պէյանաթը աթիյէտէ պուլունմուշ տըր: «Պու կիւն Շարգտա կէօրտիւլիւմիւզ մէնղարէ եէս ու ֆիւլթուրը պաիս տիր, հաթ- թա պունա միւսքիւրին տաիս տէյէպիլիլիմ: Էվրօփա էֆքեարը ումուսիյէսի թէէսսիւր վէ հէյէճան իշինտէ տիր վէ մէնսուպ օլտուղա- րը հիւքիւմէթլէրտէն թարիլին պու մուգալ- լամ ֆասլարընա պիր նիհայէթ վէրիլմէսինի թալէպ իլլէմէքտէ տիր: Տիւվվէլ ի մուաղ- ղամանըն ղայէսի, եինէ արալարընտաքի իթի- լաֆը մուհաֆազա էթմէք տիր: Միտիա-էնօս խաթթը տաիս, տիւվվէլ ի մուաղգամանըն խայրխահանէ արգուլարը նէթիճէսինտէ թէէս- սիւս էթմիշ իտի: Տիւվվէլ ի մուաղգամա Պալ- գան հիւքիւմէթլէրի արասընտաքի մէսալիլի

հալլ էթմէք իչին հաքիմլիք սըֆէթինի մու-
հաֆազա էթմէյէ մէճպուր գալմըշլար տըր:
Հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէյէ կէլինսիքտէ, պիզ
(վէ զանն էտէրսէմ պիւթիւն տէվլէթլէրին
տախի ֆիքրի պու տըր) հիւքիւմէթ ի Օս-
մանիյէ սոն զէմանտա ազտ էտիլէն մուհան-
տէնին էսասի մաստէլէրի մուճիպլինճէ, թէայ-
յիւն էտէն հուտուտ տախիլինտէքի արազլիյի
մուհաֆազա էտէճէք էմէլինտէ իտիք: Էյէր
հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ էյի պիր իտարէ ի միւ-
քիյէ թէէսիս էտէրէք մուհիգգ թէմինաթ վէրէ-
պիլլիւսէ, Անատուտաքի թէմամիյէթ ի միւ-
քիյէսինի մուհաֆազա էտէպիլէճէք տիր: Հիւ-
քիւմէթ ի Օսմանիյէյէ, էօնիւնտէ պուլունտու-
ղու աղըր վազիֆէսինի իյֆա էտէպիլմէսի ի-
չին քէնտիսինէ սէլահիյէթիմիզ տաիրէսին-
տէքի մուսվէնէթի կափմաղա հազըր իտիք:
Փազաթ հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ (պիլիսաստա
պու նօգթայը վազընէն սէօյլէմէք իսթէրիմ)
Լօնտրա մուհանէտէսինի եըրթմազ կիպի աղըր
պիր հարաքէթտէ պուլունմասըլա, էօյլէ պիր
թազըմ մէսաիլին մէվլիի մինադաշայա գօն-
մասընա սէպէպիյէթ վէրէճէք քի նէթիճէսի
քէնտիսի իչին խայրը օլմայաճադ տըր: Շիւմ-
տիլիք պուլունտան ֆազլասընը սէօյլէմէք իսթէ-
մէմ: Պէօյլէ պիր վաղթտա Պրիթանիա հիւ-
քիւմէթինին ֆիքրինին նէ՞ օլտուղունու սէօյ-
լէյէմէմէքտէ մազուրմ:

Լօրս Մօրլինին պիյանսաքը.— Ինկիլթէրա
Լօրալար մէճլիսինտէ, Լօրտ Մօրլի, Թիւրքիա
Էնօս-Միտիա խաթթընը թէճաւուզ էտէրսէ,
տիւվէլ ի մուհազամա նէ կիպի թաղեհիգաթտա
պուլունմադ սիւվալընա պէր վէճնի աթի-
ճէվապ վէրմիշ տիր: «Ինկիլթէրա փօլիթիգա-
սը էվվէլտէն պէրու Թիւրքիայա իգթիսատի
մուսվէնէթտէ պուլունմադ օլմուշ տըր, չէօյլէ
քի տախիլ իտարէսինի իսլահ էյլէսին: Մէզ-
քիւր փօլիթիգայը թազիպ էթմէք արզուսըն-
տայըզ: Անճադ պու խուսուստա տիւվէլ ի
մուհազամա իլէ միւթթէֆիգէն իչլէմէք լազըմ
տըր: Էնօս-Միտիա մէսլէսի մէյտանա աթը-
լաճադ օլուրսա, Պալզան մուհարէպէսի միւ-
նասիպէթիյէ մէյտանա չըգարըլմամըշ, քէզա
Լօնտրա մուհանէտէնամէսիյլէ գաիլ օլմուշ տէ-
յու զանն օլունան պիր թազըմ մէսէլէլէր տա-
խի մէյտանա աթըլաճադ տըր: Տիւվէլ ի
մուհազամանըն, Թիւրքիա քէնտիլէրին էֆ-
քեարընա իթիպա էթմէզսէ, նէ կիպի ֆաա-
լիյէթտէ պուլունմազլարը եսիստ նէ կիպի

թաղեիգ իճրա էտէճէքլէրի հազընտա չիւ-
տիքի հալ պիր չէյ տէյէմէմ:

Ֆրանսա իստիճիյէ նազըրը Մ. Փիշօն.—
«Տիւվէլ ի մուհազամանըն Լօնտրա մուհանէ-
տէսինին անքիամընըն թաթպիգինի թէքեաֆիւլ
էթտիյինի, քէզա Թիւրքիա պունա իթթիպա
էթմէզսէ, տէվլէթլէր ըրայէթ էթտիրմէք ի-
չին պիր թազըմ վասըթալարա միւրաճաթ
էտէճէքլէրինի պէյան էթմիշ տիր:»

Մարհէն.— «Էվրօփա մէհաֆիլինտէ Թիւրքիայա
պիր նիւմայիշ ի պահրինին թէսիրի օլմայաճադը
զանն օլունույօր: Բուսիա տիւվէլ ի մուհազա-
մանըն ըրգասըլա էրմէնիսթանը զապթ էտէ-
ճէք տիր վէ Թիւրքիա ասքէրինի էտիրնէտէն
չէքմէտիքճէ Բուսիա էրմէնիսթանսան չըզ-
մայաճադ տըր: Ալմանիա էտիրնէ իչին վա-
սիթալարա միւրաճաթ լմէճպուրի կէօրմէյօր:
Պալզան գօնֆէրանսընըն նէթիճէսինէ պէլէ-
մէյի քեարը ազլ ատա էտիյօր: Եսիստ սուլ-
տան սօնրատա տօղրուտան Թիւրքիա իլէ պիր
անլայըշա կէլմէք գօլայ տըր զաննընտա տըր:»

Թայլիզ.— «Թիւրքլէր Էնօս-Միտիա խաթթ-
թընը թէճաւուզ էտէրէք մէմուլին զայր ի պիր
հարաքէթտէ պուլունտուլար: Պուլզար մաս-
լահաթկիւհարը խարիճիյէ նէզարէթինէ միւրա-
ճաթլա վաղըա ը հալը պէյան էյլէմիշ վէ
մէզքիւր պէյանաթը Սօֆիատան թաստիգ
էտիրմիշ տիր: Մ. Մինքօֆ չու ֆաալիյէթէ
գարչը Սըր էտուարտ Կրէյէ փրօթէսթօտա
պուլունմուշ տըր, զիրա Թիւրքիանըն մէզքիւր
հարէքէթի Էվրօփա թարաֆընտան թաստիգ
էտիրմիշ մուհանէտէնամէյէ մուզայիր տիր,
պիլա չիւպնէ Թիւրքիա մէզքիւր մուհանէտէնա-
մէյէ ըրայէթ էթմէտի, լաքին Պուլզարիա մու-
հարէպէյէ թէքրարէն պաշասըլգտան սօնրա,
հիւքիւմէթլէրի մէզքիւր մուհանէտէնամէնին
անքիամընը իճրա էթտիրմէյէ մէսուլ ատա
էթմէյէ պիր սէլահիյէթի վա՞ր մը տըր: Ասիաի
չարգիտէ պուլունման պիլճիւմլէ տէվլէթլէր ի-
չին սուլհըն տէհնալ թէէմինի լազըմ տըր:
Թիւրքիա իչին իսէ էլզէմ տիր: Պալզանլար-
տա պուլունման մուխապիր ի մախսուսըմըզ,
Բուսիա փօլիթիգասը հազընտա պաղը միւ-
թալաթտա պուլունմըշ տըր: Բուսիա տախի
Պուլզարիանըն մալլուպիյէթլինի տիկէր տէվ-
լէթլէր կիպի իթիրաֆ էտիյօր, լաքին Բուսա-
նիա Սօֆիայա գատար տա իլէրիլէսէ պիլէ Թուր-
րազան-Պալլըգտան զիյատէ պիր չէյ ալմայա-
ճադ տըր: Հալը հազըր վազըալար Սըր էտուարտ

Կրէյն փօլիթիգաւորն էնէ միայն ինչի պիր գաթ տահա թէ զհիտ էտիյօրլար: Շու վազթտա թէ վասուլ, մատտէի միւպահէսէ օլամազ: Ճօղ-րաֆիյայա աիտ պիր թագըմ էսպապ տիւվէլի մուազզամանն պիրլիքտէ թէ վասուլթընա մանի օլտուզլարը կիպի, սիյասի պիր թագըմ էսպապտա միւնֆէրիտէն թէ վասուլթա էնկէլ օլմագտա տըր: Էվրօփա իչիւն էն խայրլըսը միւթթէհիտէն իչէմէք տիր: Մուհարէպէ մուհ-լիք պիր շէյ տիր, լաքին պէյն էս տիւվէլի իի-թիլաֆ գատար թէհիլքէլի տէյիլ տիր: Էվրօփանն իլք իշի քէնտի քէնտինի մուհաֆազա տըր: Հիչ պիր հիւքիւմէթին վէ պիզզաթ Պալ-գան հիւքիւմէթլէրինն մէնաֆիի՝ Պուլգարա զալիպ կէլէն հիւքիւմէթլէր թարաֆընտան չէտիտ չուամէլէ օլմասընա րազի օլամազ: Էվրօփա տէվլէթլէրի Պալգան իթթիստընն մէյտանտան գալտըրըմասըլլա եէկտիկէրինն տիւլմէն օլաճազլար տըր: Իմտի, Պալգանլար-տա պիր իթթիֆազ մէյտանա կէլմէտիքճէ Էվ-րօփատա սուլհ ու սէլամէթ միւմքին տէյիլ տիր: Էվրօփա չիմտի թէ վասուլթ էտէմէզ, անճազ թազեիզ էտէպիլիր:

«Թանիկն» ին Էվրօփայա մեկապը.— «Ինկիլ-թէրա րիճալը սիյասիյէսի պիր ինաս թարիգինի թուլթուլար: Պաշ վէքիլ Էսդուլիթ Պալգանլարտա հասըլ օլան եէնի մէնզարէյի, եալընըզ պաիս ի ֆիթուր կէօրմէյօր, այնի վազթտա միւնֆէրիտէն աստ էտիյօր: Պու միւն-քիֆիթն թապիրի պիր իսթիւրտատը հազգ վէ թա-լէպը մատէլէթ թէչէպպիւսիւնտէ պուլուն-տուղումուղ սըրատա իսթիմալ էտիլմէսի ճիտտէն չայանը թէէսսիլֆ պիր թէսատիլֆ տիր: Կէ-րէք մէօնթէրէմ պաշ վէքիլին, կէրէք Լօրտ-լար գամարասընտա Լիպէրալ ֆըրգասը րէիսի Լօրտ Մօրլինին իֆատաթը էն հալիմ վէ սա-քին քիմսէլէրի իսեանս սէվզ էտէճէք տէրէ-ճէտէ գօրգունճ թէհիտիտաթ իլէ մալամալ տըր: Տէվլէթ ի Օսմանիյէ Ինկիլթէրա հազգընտա չիմտիյէ գատար վէ էլան հիսս ի հիւրմէթտէն մատա պիր շէյ պէսլէմէտի, պիլ աքս մուհապ-պէթ վէ մէվէտտէթինի ճէլպ իչիւն, նէ գա-տար ֆէտաքեարլըզլար իսթիյարը միւմքին իսէ հիչ պիրինտէ գուսուր էթմէտի, նէ մէն-ֆատաթը վէ նէ տէ շէրէֆի մուլթէլ օլմամըլ օլան Ինկիլթէրանն, Էվրօփանն իսուսուլթ աթէչինի գապարթմազ իչիւն պիր քէօրիւք,

Էվրօփա մէզալիմի իչիւն պիր պայրագտար օլ-մասընը մուճիպ օլաճազ նէ կիպի պիր ճիւնա-յէթ իլլէտիյիմիզի պիր տիւրլիւ անլայամայօ-րըզ:»

«Էսարէթ ի զինճիյէյի մէն իսուսուլթտա փէք չօգ հիմմէթլէր սարֆ էտէն Ինկիլթէրանն րիճալը սիյասիյէ ի հազըրէսի, պիզի գալիմ պիր էֆէնտինին միւթի պիր քէօլէյէ իչքէնճէ էթմէսինտէն տահա աղըր պիր մուսմէլէյէ թապի գըլմազ իսթէյօրլար: Հէման հէր թա-րաֆտա իսթիպտատը իտարէ գալգմըլ իքէն, Ինկիլթէրա րիճալը սիյասիյէսի, եիրմինճի ասըլ հիւրրիյէթ վէ իսթիգլալտա, ազվամ ու էֆրատըն հազգլարը թէսլիմ օլունտուղը շու տէվրտէ, Ֆէրաճնլարըն, Բօմա գայսէրլէրի-նին թէհաքքիւմ վէ թէզալիւպիւի թէքրար էթմէք իսթէյօրլար: Չուլմ տաիմա գուլմ տըր: Պիր ֆէրտէ դարչը գուլմը գաիտէ ի աի-լազ վէ հիւրրիյէթ թազպիլ հէտիյօրսա, եաչա-մազ իսթէյէն պիր միլլէթէ, պիր միլլէթին հայաթընա վազը օլան ֆէվրի իթիսաֆը պուն-տան պիր գաթ տահա աղըր սուրէթտէ թագ-պիլ էյլէյօր:

Ինկիլթէրանն հազգըմըզտա թագիպ էթ-մէք իսթէտիյի պու մէսլէք ի չիտտէթ իչիւն հիչ պիր մազէրէթ, հաթթա պիր մազէրէթ ի մէնֆատաթճուլանէ պիլէ կէօրմէյօրըզ: Ինկիլ-թէրանն պաշգա պիր տէվլէթին հիսապընա պու գատար շէտիտ պիր փրօթէսթօտա պու-լունտուղը չիմտիյէ գատար կէօրիւմէտի: Ա-ճէպա նէ եափտըզ քի Էսքուլթէրին, Մօրլէյ-լէրին, Կրէյլէրին պաշըմըզա էնտիրմէք իսթէ-տիքէրի երտըրըմարա լիյազաթ քէսպ էտէ-լիմ: Պիզ հալա օ իթիգաւտաիզ քի էնօս-Մի-տիա իսաթթընն թէճալուղ էտիլմէսի իլէ ին-կիլթէրանն քէֆալէթի, հայսիյէթի վէ շէ-րէֆի ալազատար տէյիլ տիր: Ինկիլթէրա պիզիմ եէրիմիզտէ օլսա իտի նէ եափար իտի: Էնօս-Միտիա իսաթթընն Էվրօփա գարարը օլ-մասը հազգընտաքի նօգթա ի նազարընը դարիպ պուլմագտան գապթըլ նէֆս էտէմէյիզ: Էվրօփա եալընըզ թէվասուլթ էթմիշ տիր, պու թէվա-սուլթ տա պօշունա օլմամըլ տըր: Տէվլէթ ի Օսմանիյէ 200,000 քիլօմէթրօ արազի զայս էթտի: Տիւլմէնին էլինէ ֆիլէն կէչէն հէր եէրի տիւլմէնէ թէրք էթմէք սուրէթի իլէ վազը օ-լան պիր թէվասուլթըն գըյմէթինի պիհուտէ եէրէ իզամ էտիպ ալթընտան չըզըլմայաճազ պիր միւնէթ հալընա իֆրազ էթմէսինէլ:

Տէվլէթլէրին մէքթում թուրուան վէսաթի
ի թագեհիգիյէսինէ կէլինճէ, պիզճէ պու մէք-
թումիյէթ էսասէն պու վէսաթիթին թայիննտէ-
քի միւշքիլաթտան իլէրի կէլմիշ տիր: Ալէմ ի
մաթպուաթըն պիզի հագզլը կէօրմէլէրի տէ,
թէրթիպ օլունաճագ պիր վասըթա ի թագեհի-
գիյէնին խալզճա նէթրէթլէ թէլագզը էտիլէ-
ճէլինէ մուհիմմ պիր իշարէթ տիր: Շու հալտա
թագեհիգաթ ը միւթէսաթվէր եա սէօզտէ գալա-
ճագ եա սէօզլին փէք էօթէսինէ կէլմէլէճէք
օլան նիւմայիլէր հալինաէ գալըր վէ իլլա միւշ-
թէրէք օլմազ միւնֆէրիտ օլուր: Պիր նիւմա-
յիշ գարչըսնտա հէր շէյ հաթթա հայաթըմըզը
թէրք էտէճէք գատար մէթանէթտէն մահրում
օլմամալըըզ: Իճրաաթ ը միւնֆէրիտէյէ կէլինճէ
անա տա Ալլահ քէրիմ տէրիզ: Բուսիա իլէ
հարպ էտէճէք վէ եա իսկիթէրրա տօնան-
մասը իլէ միւսաաէմէ էտէճէք պիր հալտա
տէյիլիզ, լաքին պիր տէվլէթին սէվահիլիմիզի
թախրիպէ մուգթէտիր օլմասը վէ եա արաղի-
միզի իսթիլա էտէճէք գատար գուզվէթ սա-
հիպի պուլունմասը, պու իգթիտար վէ գուզ-
վէթի պէհէմմահալ իսթիմալ վէ եա սու ի իսթի-
մալ էթմէսի մանասընա թէլագզը օլունմալը
տըր:

Շու սըրատա Բումանիա գրալը տա պիզէ
նասիհաթ վէրիյօր: «Լօնտրա փրօթօգօլընա
րիայէթ էտէրսէնիզ հագզընըզտա խայրը օ-
լուր» տէյօր: Հիշ պիր մազլուպիյէթ կէօր-
մէյէն, քէնտի արագիսինտէն պիր գարըշ հէր
դայպ էթմէյէն, հագարէթ ի ասքէրիյէն ուղ-
րամայան Բումանիա, Սիլիսթրէյէ կէօզ տիք-
միշ, պունըն իչին գըյամէթլէր գօփարմըշ,
հարպ էտէճէք վաղիյէթ ալմըշ, պիւթիւն էվ-
րօփայը իչինէ գարըշտըրմըշ, Փէթէրսպուրկտա
սիւֆէրայը այլարճա հօրմըշ, նիհայէթ պիր
գարար, պիր ահանամէ, պիր փրօթօգօլ իս-
թիհաալ էյլէմիշ իքէն, Ֆուրսաթ գուհուր էտէր
էթմէզ, փրօթօգօլը երթըրյօր: «Տօյմատըմ,
տահա եօօ մը» տէյօր: Սօնրա պէտպաթիթ-
լըզ վէ մազլուպիյէթին էն սօն տէրէճէսինէ
տիւշմիւշ օլան պիր միլլէթին, քէնտի էթին-
տէն չէքիլէն մատտէ գըրընթըլարընըն, պիր
գըսմընը իսթիրտատ էթմէմէսի իչին նասի-
հաթ վէրմէյէ գալըըրյօր: Թարիս ի պէշէրի-
յէթ պէօյլէ պիր իսթիհաալ ի էլիմի սէհայի-
ֆինտէ գայտ էթմէտէն աճիզ տիր: Բումանիա
էվրօփանըն ալէթի օլարագ պէօյլէ պիր միւ-
րաճաաթտա պուլունտուղու կիպի, Պալգան

իչլէրի իլէ փէք շէաիա ալագամըզ օլտուղու
հալտա, Պուքրէշտէ ագտընը թէսաթվուր էթ-
տիյի գօնֆէրանսա պիզի տալէթ էթմէյօր:
Մամաֆիհ Բումանիանըն հիշ պիր վագըթ մէն-
ֆաաթը թիւրքիանըն մէնֆաաթընա թէխա-
լիւֆ էտէմէզ, էվրօփանըն խաթըր իչին վա-
զը օլան շու միւրաճաաթընըն րէտտի իւզէ-
րինէ Բումանիա իլէ արամըզտա պիր զըտտի-
յէթ հասըլ օլմազ: Իքի տէվլէթին Պալգան-
լարտաքի մէնֆաաթը եէքտիկէրինէ աւուսի
տէյիլ միւշպի տիր, վէ պու սօն պունհրան
էսնասընտա հէր շէյէ րաղմէն էօյլէ գալաճագ
տըր:

Յօհաննէսպուրկսա գանը իխրիլալար.—
Ճէնուպի Ամէրիգատա, Խնկիլիզ միւսթէմէլ-
քէսինին մուհիմմ շէրլէրինտէն օլան Եօհան-
նէսպուրկ՝ Յուլիա 4 վէ 5 տէ թէմամէն պիր
անարչի իչինտէ իտի: Շէրին էն պէլլի ճատ-
տէլէրի իւզէրինտէ խունին իսթիլալար գու-
հուր էյլէտի: Պինալար իհրագ էտիլտի, վէ
պիր չօգ իսթարաթտան սօնրա էննիհայէ սի-
վարի վէ փիյատէ փօլիսլէր սիլահ իսթիմալ
էթմիշ տիրլէր: Մէսէլէնին էսասը՝ հինէ ամէլէ
վէ սէրմայատարան մէսէլէսի տիր: Ճէնուպի
Աֆրիգա, խուսուսըլա Եօհաննէսպուրկ ճիւա-
րընտա պիր չօգ մատէնլէր իչէալիմէքտէ վէ
պինլէրճէ ամէլէլէր իսթիլտամ օլունմագտա
տըր: Պու ամէլէլէր իլէ մատէն գուսփանիասը
արասընտա ախրէն իւճրէթ խուսուսընտան
տօլայը իսթիլաֆ գուհուր էտէրէք, պունլար
կիկի (թաթիլ ի էշղալ) եափտըլար: Հիւքիւմէթ
միւտախէլէ էտէրէք մատէն գուսփանիասը իլէ
ամէլէնին արասընտաքի մէսէլէլի հալլ էթմէք
իչին պիր թագըմ շէաիթ թէքլիֆ էթմիշ վէ
ամէլէյէ գապուլ էթտիրմէյէ իճպար էթմիշսէ
տէ մուվաֆֆագ օլամամըշ վէ իշլէ պունուն
իւզէրինէ տէհէթլի իսթիլալար սէր գէտէ ի
գուհուր օլմուշ տըր: Նիւմայիլէր սթասիօ-
նու գապթ էտէրէք պիւթիւն թրէյիլէրին հա-
րէքէթինի աուրտուրմուշ սըրլար: Փօլիսլէր
պունուն իւզէրինէ սթասիօնա կիրիպ թրէն-
լէրի կէօնտէրմէյէ թէչէպպիւս էթմիլէր իսէ
տէ, իգտիհամ փօլիսլէրին իւզէրինէ հիւճիւմ
էտէրէք թաշ եաղտըրըլար: Փօլիսլէր մուգա-
պէլէթէն իւշ տէֆա աթէշ էտէրլէր, լաքին
իգտիհամ րէվօլվէր գուրչունլարը վէ թաշլար-
լէ մուգապէլէ էտէրլէր: Եարըմ սասթ սօնրա

սթասիոն անկողնի վրայից զաւարտելով իստի: Նիւ-
մայիշմանը պոռնոստիա տա իր թիւֆա էթմէյէ-
րէք, քէնտիլէրէ մուսալէֆէթ էտէն Սքար
ղազէթասընըն խտարէխանէսինի տախի անկողնի
վերիւրէր վէ սօնրա տա մատէն գումիանիա-
սընըն մէրքէզի խտարէխանէսի պուլուռնան
Քօրնըր Հաուսը մուհասէրէ էթմէք իսթէրէր
խսէ տէ փօլիսլէր մուգալէմէթ էտէրէր վէ պիր
գալ քիշի թէլէֆ էտէրէր էլէթթիք մէրքէ-
զինէ հիւսիւմ էտէրէք, էլէթթիք լամպալա-
րընը սէօյլէնտիւրմէք վէ չէհրի գուլմէթտէ
պրագմալ իսթէյէն ճիւմուրա փօլիսլէր արա-
սընտա վազը օլան միւսատէմէտէ, իքի թա-
րաֆտան 50 քիշի գատար պիր գայաթ օլմուշ
տըր: Շէհրին պիւթիւն սէնաթ քեարալարը,
կրէվիլէր թարաֆընտա տըր: Լըվտէյ սօգա-
ղընտա Ռէնա Բիւլպ պինասընը մուհասէրէ
էթմէք իսթէյէն ճիւմուր, փիյատէ վէ սիվարի
փօլիսլէր թարաֆընտան, գայէթ տէհէթլի պիր
անկողնի տէթիմէսինտէ տաղըտըմը տըր: Սալիպ
ի Ահմէր մէմուրլարը, պիւթիւն սօգաղարտա
մէհրուս վէ մագթուլլարը թօփլայըպ լազըմ
կէլէն թէտալիլէրի իճրա էթմէքտէ խիլէր: Պու
սօն միւսատէմէտէ տախի, քիւլիք պիր մէ-
սաֆէ իւզէրինտէ, 60 գատար էլխաս մէհրուս
վէ մագթուլ տիւշմիւլէր իստի: Նիւայէթ Յու-
լիս 5 ճիւմաա էրթէսի ազլամա աօղրու ըէս-
մէն իլան օլուռնտու քի կրէվիլէրին չէֆլէրի,
վէ հիւսիւմէթ վէ մատէն գումիանիասը ա-
րասընտա ըէսմէն միւգալէրաթա պաշլանը
պիր միւթարէքէ ազտ օլուռնուշ տըր:
Միւգալէրաթ ը գաթիյէ փարլթօն հօթէլինտէ
տէվամ էթմէքտէ խիլ: Ազիմ պիր ճիւմուր,
զըրմըզը մատէն նըշանլար թաղընը օլարագ,
հօթէլին էթրաֆընտա թօփլանը խիլէր:
Միւսալահա տէրհալ իմգալանտը վէ կրէվ լի-
տըրլարը պալգօնտան կրէվին խիթամ պուլ-
տուղոնը իլան էտիպ կրէվիլէրէ արթըզ խա-
նէլէրինտէ տէօնմէլէրին էմը վէ ըիճա էթմիշ-
լէր: Պուհա մուգալիլ ճիւմուրտան պազըսը
պուռնու ալգըշատը, պազըսը «վուրուլմուշլար
վէ մագթուլլար նէ՞ օլաճագ», սիզ ըիշվէթ
ալմըշընըզ,» տէյու նիտա էթտիլէր: Շիմտի-
լիք իսթիլալ չու սուրէթլէ խիթամ պուլմուշ
խսէ տէ, թէմամէն զաիլ օլմուշ տա տէյիլ տիր:
Անըն թէքրար պաշլամասընտան գօրգուլույօր:
Մագթուլլարըն ճէնալէ ալայընտա 12000 ի
միւթէճալուզ ատէմէր պուլուռնուպ, Անգիլ-
գան քիլիսասը Եպիսկոպոսը փէք միւլասիւր

պիր մէրսիյէ իրատ էթմիշ տիր: Էն սօն խա-
պէրլէրէ կէօրէ իսթիլալ գարֆընտա 250 մէճ-
րուս վէ 19 մագթուլ վար տըր: Կրէվ պիր-
միշ, ամէլէ իշլէրինտէ կիտիյօր վէ մատէնլէր
իշլէմէյէ պաշլամը տըր:

Աֆիօն մեհեդիսի հեկուզ հաղ օյուռնալը
շրտ.— Հէր նէ գատար իսկիլիզ հիւսիւմէթի
պու մէսէլէյի հալ էթմէք իշլան էփէյի մու-
հիմա աւըմլար ալմը խսէ տէ, լաքին հալա
Չինի «Ախլագէն միւտաֆաասը զայր ի գապիլ
պիր թիւարէթին փէնչէ ի գուլմուռնտան քեա-
միլէն գուրթարմամը տըր»: Մայիս 7 տէ
ալամ գամարասընտա, Հինտիսթան նէզարէ-
թի միւսթէլարը Մր. Մօնթէկիւ պէյան էթմիշ
տիր քի, «Աֆիօն թիւարէթի, հիւ տէյիլ Հին-
տիսթանտա, արթըզ էօլմիւշ օլուպ ասլա
տիրիլմէյէճէք տիր, մէյէր քի Չին» աֆիօն
թիւարէթինին տուրտուրուլմասընը քէնտի
իշլան պիր մէնֆաաթը օլմատըղընը ամէլէրիլէ
կէօսթէրէ: Պու պէյանաթտան պաղըլար,
արթըզ Չինին տէրհալ գուրթուլմուշ խիլինի
խիլինթաճ էթտիլէր խսէ տէ, վազըա էօյլէ
տէյիլ տիր, զիրա պու կիւն Չին իսկէլէրին-
տէ 20,000 սանտըզ Հինտիսթան աֆիօնը պու-
լուռնուպ հէր ալ իքի պին սանտըզ խիլալ օ-
լուռնագտա տըր: Լաքին պուռնարը խիլալ
էթմէյէ Չին իճպար օլուռնամայաճագ, պիւլաքս
քէնտի հիւսն ի ըիզասընլա խիլալ էտէճէք
տիր: Մր. Մօնթէկիւ պու ճիւմէթ հաղընտա
չէօյլէճէ պէյան ը էֆքեար էթմիշ տիր: «Չինէ
ճէպրէն աֆիօն խիլալ էթմէք սէօղիւնիւ պիլէ
արթըզ աղըմըզա ալմայալըմ, Չինիլէր ասլա
պիլտէն աֆիօն թիւարէթինի պիրտէն պիրէ
գաթ էթմէքլիլ թալէպ էթմէյօրլար, զիրա
էօյլէ օլաճագ օլուր խսէ Չին հիւսիւմէթի իլէ
Չին աֆիօն միւսթահսիլլէրի արասընտա միւշ-
քիլաթ տահա զիյատէ արթաճագ խիլ:» Շու
հալտա Լիլիլթէրա հիւսիւմէթի չուհա գանի
օլմուշ տըր քի, Չինէ մահտուտ միգտարտա
աֆիօն խիլալ էթմէք Չինին աֆիօն թիւարէ-
թինին մէն էթմէք սիյասէթինտէ էնկէլ օլմա-
յաճագ տըր: Պու պապտէ խարիճիյէ միւս-
թէշարը Մր. Ալլանտըն երնէ ալամ գամարա-
սընտա էթտիլի պէյանաթ՝ պու ֆիքրիմիլի
թաստիգ էտիյօր: Միւշարիլէյի տէմիշ տիր քի
«Պիլիմ Չինէ աֆիօն կէօնտէրմէմիլ 1917 թա-
րիլինտէ քէնտի քէնտիլլինտէն խիթամ պու-

լաճազ տըր:» Եազընլարտա «Չին Միլի Աֆիօն Մէնի Իթթիհատը» ըէիսի ճէնէրալ Շանկ Ին- կիլթէրայա կէլմիշ տիր: Միւսմաիլէյի վազաա ըէս- մէն Չին հիւքիւմէթինի թէմսիլ էթմէյօր իսէ տէ , անլէրին մալիւմաթը , հիւսնի ըիզասը վէ խայրխանէ մուսվէնէթի իլէ կէլյօր: Փէ- քին թիճարէթ օտասընըն կէօնտէրտիլի մուխ- թիւրէտէ , Ինկիլիզ հիւքիւմէթինտէն «Հինտ ա- ֆիօնընըն տէրհալ վէ քեաւիլէն մէն ի իտխա- լաթը , վէ պէօլէճէ Չին էհալիսինի պու զէ- հիրլի իլաճաաի գուրթարմասը թալէպ օլուն- մուշ տըր:» Միլի Անթի-Աֆիօն Իթթիհատը- նըն , Ֆիւքին վիլայէթի մուրախխասլարընտան Տինկ Նանկ Սօն վէ Շօ Չանկ Շանկ , Ինկիլ- թէրաա փարլամէնթօընա խուսուսի պիր մուխ- թիւրէ կէօնտէրէրէք պէյան էթմիշ տիրլէր քի: «Քէնտի վիլայէթիմիզաէ պուլունան խաշխաշ զէրր էտէնլէր՝ ալէսսէվիլէ քէնտիլէրի մէն էթ- մէք իսթէյէն հիւքիւմէթէ դարչը չու իթի- րազը տէրմէյան էտիյօրլար , «Հիւքիւմէթ էճ- նէպի աֆիօնլարընըն իտխալ օլունմասընա միւ- սաատէ էտիյօր տա , նի՛չին քէնտի թապաա- սընա , պիր ճիւզի փարա արթըրմազ իչին խաշխաշ զէրր էթմէսինէ միւսաատէ էթմէյօր:» Ասքէրի գուվլէթ իսթիմալ օլունմատըզճա պունլարը մէն էթմէք դապիլ օլմամը տըր: Եալընըզ Չանկ Հուա սանճաղընտա պինտէն ֆազլա զէրր էտէնլէր , մուգավէմէթլէրի սէպէ- պինտէն ասաքիր ի նիզամիլէ թարաֆընտան զաթլ օլունտուլար: Պիւթիւն պու միւէսսիֆ վազըալարը մէն էթմէք , էճնէպի աֆիօնընըն իտխալաթընը տուրտուրմազլէ օլապիլիւր:» Ա- խիրէն անլալըտըղընա կէօրէ , իսեան հալըն- տա պուլունան Մոնկուլիատա տախի աֆիօն զէրր օլունարազ գաչազըընը սուրէթիլլէ Չինէ իտխալ օլունույօր վէ Չին հիւքիւմէթի պունը մէն էթմէյէ մատտէթէն միւգթէտիր օլաւմայօր: Հիշ պիր պէօլիւք միլլէթին հաքիւլէրի , ու- մուսի պիր ֆէսատա դարչը , Չին հիւքիւմէթի գատար չէճիանէ միւճահատէ էթմէմիշ տիրլէր: Իննիլթէրաա հիւքիւմէթինին հազգսըզըըն է- փէյի ուղըն պիր միւստէթ իմթիտատ էթմիշ տիր: Պինաէնալէյի Չինի տէրհալ սէրպէսթ պրազմազ իչին էօնտէսինէ թէրէթթիւպ էտէն վազիֆէ տախի օ նիսպէթտէ պէօլիւք տիր:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՄԱՆԿԱՍԱՐԵԱՆԸՆ ՔՐԻԹԻԲԱՍԸ ԻԼՄԻ՞ ՄԻ ՏԻՐ

ՍԱՄՈՒԷԼ Մ. ՐԷՃԵՊԵԱՆ
2.

Մանկասարհանըն պիղի Քրիստոսըն էլին- տէն գուրթարմազ իւզըն մէյտանա կէթիւրտիլի տէլիլէրին մահիլէթինի անլամազ իչին՝ էվ- վէլա իքի պէնտլէրինտէն մուխթասար պիր իճ- մալ վէրէլիմ: Պիրինճի պէնտ.— «Յիսուս ճիւմէն» աղանդաւորլարըն եէքտիկէրի իլէ նի- գալարընըն , տինի թէատտիլէրին , մէզնէպի միւճատէլլէրին , խուսուսիլ վէ քիւսքիւն- լիւլին հալընըզ սէպէպի օլմուշ: Անըն նէ զէ- ման վէ նէրէտէ տօղտուղը մալիւմ տէյիլ , տօղուշ կիւնիւ տէյու՝ գատիմտէն պէրու կիւնէշ իլահընա թախսիս օլունմուշ Դեկ , 25ին թու- թուլմասը Յիսուսըն մասալի օլտուղընը կէօս- թէրիր: Եըլտըզ , 12 , 70 վէ 40 մասալի սա- յըլար տըրլար: Նէսէպ թէֆթէրինտէ իսթի- լաֆ վար , հէմասը միւէրրիլէր Անըն հազգըն- տա պիր չէյ հազմամըլար , պազը իմաաթ վար իսէ տէ օնլարը սախթէքեար բուհպանլար վէ խըիսթիյանլար իլավէ էյլէմիշ տիրլէր: Վաֆ- թիզ էտիճի Յովհաննէսին միւթէգատտ սէօզլէրի Քրիստոսըն մէվճուտ օլմատըղընը կէօսթէրիր: Միւճիզէ իլէ տօղան պիր Յիսուս խայալ օլու- նամազ: Յիսուսա սունուլան տուալար իչի- տիլսէ իտի չիմտիլէ գատար տիւնեատա պէլա- լար գալմամալը իտի: Քիլիսէ խայալի պիր քիմսէյի առէմլէր էօնիւնէ գօյարազ թէրադ- գըլը թէէլիւր էյլէմիշ , լաքին հէլէ քի անըն առըմլարընը տուրտուրմամալը տըր , կէլէճէք էօլլէ պիր զէման քի , պէշէրիլէթ քէնտինի իսաֆէ էյլէմիշ վէ ճէհլինտէն իսթիֆատէ էյ- լէմիշ օլան խայալլարտան գուրթուլաճազ:»

Իքինճի.— «Փէք ինթիմալ Յիսուս Միթ- րաիսիս , Հէրակլէս , Մովսէս վէ սաիրէ կիպի պիր մասալ տըր: Օ ախլազի պիր թէաթրօնըն գահրէմանը տըր: Ինճիլ Մուհարրիրլէրի անը ֆարզը պիր սուրէթտէ ըէսմ էտիյօրլար: Պիրի անը միւնզէվի , տիլէնճի վէ էլէմլէր ա- տէմի հալինտէ , տիկէրի անը սէրթ , նիզաճը վէ գարչը գօյան պիրի կիպի կէօսթէրի- յօր: Պիրի անը ալֆ էտէն , տիկէրի ալֆ էթմէյէն , պիրի անը Փէտէր իլէ պիր , պաշ- գա պիրի , Փէտէրտէն այրը հալինտէ թարիֆ էտիյօր: Սօգրատ քէնտինի հիւքմ էտէնլէրին հուզուրունտա սէրին տուրուպ թէպրիէ ի զըմ-

մէթէ չալըշալը, լաքին Յիսուս սիւքիւթ տուր-
տու վէ էօլիւմտէն գորգտու: Յիսուսա աթֆ
օլունան իւճհանիյէթ, ամէլլէր վէ քէլամլար,
գատիմտէն պէրու մասալի օլան քիմսէլէրէ
աթֆ օլունմուշ խտի: Ինճիլլէրի մէյտանա կէ-
թիրէն քիլիսա խտի, տէյիլ քի քիլիսայը մէյ-
տանա կէթիրէն Ինճիլլէր: Պօղոս միւճիւզէ իլէ
տօղան, միւճիւզէ հափան Բրիստոսը թանը-
մայօր, զիրա օ խուսուսարտա պիր շէյ զիքը
էթմէյօր: Էօմիւնէ կէլիւր իսէք, Յիսուս,
Սօգրատ, Պուտտա վէ Բոնֆիկիոստան հիչ պիր
նօղթատա հիւքսէք տէյիլ խտի:»

Մանկասարհան պու խուսուսաթը էսաս
թութարագ մասալ նաղարիյէսինի ինչա վէ
պէշէրիյէթէ պու գատար զիյան իրաս էտիպ
«Թարիխ սահիֆէլէրինի լէքէլէյէն» պիր Յի-
սուսըն էլինտէն պիզի գուրթարմաղա ճէհտ
էտիյօր: Քէնտինճէ մուհիմմ օլան շու պուհ-
րանլարընը մուխթասարէն միւթալաա էյլէյէ-
լիմ:

1. Յիսուսը զավղա վէ նիզա սէպէպի կէօս-
թէրմէսի ֆէննի տէյիլ տիր, պու նէվ իմնա-
տաթ աթիտէքի սէպէպլէրտէն օլապիլիւր: Ա.
Ախլազի նէթիճէլէրին սէպէպի հազգընտաքի
խաթատան: Բ. Թարիխի վազըալարա տաիր
մալիւմաթըն գըլլէթինտէն: Գ. Մէսէլէյի պիր
թարաֆտան հիւքմ էթմէքտէն: Դ. Հիչ պիր
էսասա մէպնի օլմայարագ քէյֆի մայէշա թա-
սավուր թէշքիլ էթմէքտէն: Իքի ատէմ պիր
հուսուտ մէսէլէսինտէն տօլայը միւնազաա
էտէրլէր իսէ պու միւնազաանըն սէպէպի հու-
տո՞ւտ մը հօգսա անլէրին մուաննիտ թապիաթ-
լարը մը թէնսսիւֆ իլէ կէօրիւյօրըք քի քիլիսէ
թարիխինտէ չօգ նիզա վէ միւնազաալար օլ-
մըշ տըր: Պունլարըն սէպէպի Բրիստոսըն բու-
հընը զայպ էթմիշ քիլիսէ՞տէ մի, հօգսա Բրիս-
տո՞ստա մը արանմալը տըր: Օ գատար հիւք-
սէք ախլազի մէպտէլէր վազ ու թալիմ էտէն
Բրիստոս նա՞սըլ օլուպ տա զազվա վէ նիզա-
նըն հէք սէպէպի օլապիլիւր: Չօճուգ թաշը
աթար ճամը գըրար, «Քի՞մ գըրտը» տէտիյի-
միզտէ «Թաշ գըրտը» տէրսէ «Պու աղաճտան
հէտի՞ն մի, գարըմ վէրտի: Սէն նէ՞ հափտըն,
հըլան ալտաթտը: Նէրօն, Բօմայը քի՞մ հազ-
տը, իրիսթիյանլար սէպէպ օլտու: Ատանա
գըթալընըն սէպէպի քի՞մ խտի, իրիսթիյան-
լար: Քիլիսէլէրտէ օլան տէօյիւչէրին սէպէպի
նէ՞ տիր, Բրիստոս տըր» տէնիլիւրսէ, պու
տօղրու, հազգ վէ մազուլ օլո՞ւր մը: Պու իֆ-

թիրայը Բրիստոսա աթֆ էթմէք աղապղծութիւն,
պինաէնալէյն «Թարիխի լէքէլէմէք» ապ պու
տըր: Ախլազի ֆէսատըն վէ կիւնահըն պաշ
սէպէպի պօզուլմուշ իրատէթ տիր: Սուէն ու
սէլամէթին, իթթիֆագ վէ ասայիլին հէք սէ-
պէպի տէ սէլամէթ մէլէյի օլան Բրիստոս
տըր:

2. Սիւքիւթտէն գազիյէլէր չըգարըյօր:
Աթինայա Պօղոս կիթմիշ իսէ՞ նի՞չիւն Եունան
միւէրթիլէրի պիր պիրինէ կէչիպ անըն հազ-
գընտա պիր շէյ հազմամըշար: Պետրոս վէ
Պօղոս Բօմայա կիթիլէր իսէ հիչ պիր միւէր-
րիւն հազգլարընտա սէօլէմէյօր: Յիսուս եա-
շատը իսէ Թասիթըն, Փլինի, Սէնէկա վէ Յով-
սէֆոս նի՞չիւն պիր շէյ տէմէյօրլար: Յիսուս
վէ Պօղոս հազիպի օլսալար խտի, զիքրլէրի
օլուր խտի, պինաէն ալէյն Յիսուս վէ Պօղոս
խալալի քիմսէլէր տիրլէր:» Փագաթ խաթրընա
կէլմէյօր քի հէր միւէրթիլին պիր նօղթա ի
նաղարը օլուր վէ անճաղ օ ճիհէթէ թէալլիւգ
էտէն շէյլէրէ հասըր մէսաի էյլէր: Հալը հա-
զըր մուհարրիլէրի չօղար իչիւն էհէմմ օլան
շէյլէր իւզէրինտէն խաֆիֆճէ վէ պաշգալար
իչիւն խաֆիֆ վէ ատի կէօրիւնէն շէյլէր իւ-
զէրինտէն աղըրճա կէչտիլինի կէօրիւյօրըք:
Պիր Իսլամ հէնի Օսմանլը հիւքիւմէթինին թա-
րիխինի հաղար տա, շէհիտլէրիմիզին իսմէրի,
անլէրին սիրէթի, սայըլարը վէ սուլսուգ-
լըղը իւզէրինտէն սիւքիւթ կէչիլտիլինի կէօ-
րիւր իսէք, գանա՞րմըլըք քի, Ատանա գը-
թալը օլմատը հա խաֆիֆ պիր շէյ խտի, ճն-
տա գըյմէթլի գաթլարըմըք զայ օլմատը:

3. Բիթապը Մուգատտէսին բուհընը ան-
լամագ խուսուսընտա թէնսսիւֆ օլունճագ
պիր ճէհալէթ կէօսթէրիյօր: Օ քէլամլարըն
սիյագ ու սէպազընը հիսապա ալմայարագ պիր
պիրինէ մուխալիֆ կէօրիւյօր: Զիրա Ինճիլլէրի
միւնսիֆանէ թաթպըք թարիզի իլէ վէ տիգ-
գաթլըճա թէֆթիշ էթմէյօր:

4. Յիսուսըն մասալի օլտուղունա տաիր
կէթիրտիլի իմարէլէր անըն մասալի օլտու-
ղընը խապաթ էտէմէլլէր: Պիր նաղարիյէ, նա-
զարիյէ իլէ խապաթ օլունճագ: Բրիստոսըն
թարիխի օլտուղունա տաիր թարիխի գալի
րապթլար իսթէյէն պիրի, մասալի օլտուղունա
տաիր մաղպուլէ, մուգնի վէ թարիխի խապաթ
կէթիրմէլի տիր: Պու մասալը քի՞մ ույտուր-
մուշ, նա՞սըլ ույտուրմուշ, նէ՞ վազթ վէ նէ՞
սաթիզէ իլէ ույտուրմուշ իտիլինէ տաիր պիր
շէյ սէօլէմէյօր:

5. Հազիգի պիր միւնազգիտէ եազըըըը ին-
թիյաթ, իշթիրաք վէ հազիգաթ բուհընտան
մահրուժ օլարադ հիւքմ վէրիյօր: Թարիխտէ
հիշ մահալը իգամէթ վէ վէլատէթլէրի գիքը
օլունմամըշ չախալարըն թարիխի օլտուղընա
գանար իքէն Յիսուսընքինէ գանմադ իսթէմէ-
յօր: Միւնազգիտին թէնգիտի խաթա պուլ-
մադ տէյիլ, հազիգաթլար քէշֆ էթմէք տիր:

6. Բիւլիսէ ալէյհինտէ սէօյլէր իքէն մօտէլ
հալինտէ փափալի քիլիսէյի ալըպ անըն գու-
սուրյարընը իրիսթիյանըղա վէ Գրիստոսա
աթֆ էտիյօր:

7. Պիր քիթապըն մէվսուգիյէթինէ տաիր
իսթիմալ օլունան մագուլ վէ ֆէննի ուսուլա
րիայէթ էթմէյօր: Պիր էսքի քիթապըն իթի-
մատա չայան օլմասը, անըն թարիխի թահրիրինէ
միւթապադաթը, թարիխի իմաաթը, օլ զէմանա
աիտ ուսուլաք քիթապէթի գիքը օլունան վա-
գըալարըն օլ զէմանըն վուգուաթ վէ գուլու-
տաթընա մուվաթիգ օլմասը, լիսան, ճօղրաֆիա
ուսուլաք վէ օնտա պուլունան թասաւվուրլար
իսթիխրաճլար իլէ էօլչիլիւր: Եէնի ահտ հէր
հանկը պիր քիթապ կիպի պու միյարլարա թամմ
մուվաթըգ կէլէն պիր քիթապ օլտուղճա հա-
լա Գրիստոսու, մասալ վէ օլ քիթապլարը
մասալ քիթապը տէյու պահս էթմէք իմի պիր
քրիթիքա ատտ օլունամադ:

ԳԱՏԸՆԱՐԸՄԸՋ (*)

ՃԷԼԱԼ ՆՈՒՐԻ

Բէսիֆ պիր իսթիպատառն նէթիճէ ի գա-
րուրիյէսի օլան ամիգ պիր ճէհալէթ, պիր
գաշ ասրտան պերու պիւթիւն իսլամ ալէմինի
ֆէվգ էլ ատէ միւշքիլ պիր վազիյէթ ի սյա-
սիյէ վէ իճթիմաիյէտէ պուլունտուրույօր: Իս-
լամը էսասաթընտան թէպիտ, հիւրրիյէթ ի
ֆիքրիյէյի սէլա, իճթիհատաթը մէնն իլէ պիգի
ճիտտէն աճընաճադ պիր հալա կէթիրմիշ տիր:
Տիւնաղըմըգ ատէթա էրիմիշ, թապիաթըմըգ,
աիւազըմըգ, չէվգիմիգ պու իսթիպատատան
փէք զիյատէ միւթէնսիր օլարադ պիգի ճի-
տալիեանը մէտէնիյէթտէ ատէթա պիր սէրսէմ
մէվգիինէ թէնգիլ էթմիշ վէ մէհհուս գըլըճը
իլէ պու հալը թէնգիտ ու մուախէգէ էտէնլէ-
րին տիլինի քէսմիշ տիր: Փագաթ չօգ չիւքը
պիր իքի սէնտէն պերու պիր ինթիպահ հէօ-

րիւյօրուգ: «Թարիխ ի թէտէննիյաթը Օսմա-
նիյէ» վէ «Մուգատտէրաթը թարիխիյէ» ին-
վանը քիթապըմտա մէվգուը պահս էլլէտի-
յիմ մէսէլէլէրտէն պիրինի պունտան պէշ սէնէ
էվլէլ մէյտանա գօյսա իտիմ ատէթա բէճմ է-
տիլիր իտիմ: Տէվլէթիմիգ պիր տէվլէթ ի է-
պէտ միւտտէթ, հիւքիւմէթիմիգ եէտի գըրա-
լըն վէլի ի նիմէթի իքէն, թէտէննիյաթտան
նասըլ պահս էտիլիր իտի, էսքի հիւքմտարըմըգ,
րիճալըմըգ, իւլէմամըգ, թարիգէթլէրիմիգ,
նասըլ թէնգիտ էտիլէպիլիր իտի: Մագիտէ
Ապտ իւլ Ագիգ տէվրինտէ պիլէ, միլլէթ պու
կիպի միւպահէսէյէ տալանամաղտը, լաքին
պու կիւն անլէրին սահնէ ի միւպահասէյէ վա-
ղը, թահսինլէր, թագտիրլէրլէ իսթիգալա է-
տիլմէքտէ տիր: Իշթէ չու ինթիպահ ու թէ-
յագգուղա կիւլէնէրէք, միւհիթէրէմ դարի վէ
իւլէմամըղըն փիյշ ի նագարը մուախէգէսինէ
տահա ինճէ, տահա նագիք վէ տահա իվի-
ճաճը (տօլաչըգ) գատըն մէսէլէսինի վադ է-
տիյօրըմ:

Պու կիւնքի Միւսլիմանլար, համտ օլսուն
ասարը մագիյէ Միւսլիմանլարը կիպի տէյիլ
տիրլէր: Իսլամըն իլք տէվրէ ի ինթիպարընտա
հէր տիւրլիւ մէսալլ քէմալը սէրպէսթի իլէ
մէվգուը պահս օլապիլիր իտի, չիմտի իշթէ
անա եազըն պիր տէվրէյի իարաք էտիյօրըգ:
Գայտը իսթիպատա, թէասսուպը ճահիլանէ,
պիգի ճիտտիյէթ վէ իսուլուսը նիյէթլէ իճթի-
հատտան ուգազլաչտըրմըշ իտի: Էսասաթը
իսլամիյէյէ ըրիճու իլէ, թէճէտտիւտ ու թէալի
արգու օլունուր օլունմադ, գըյամլար վուգու
պուլուրտը: Էրքեանը իսթիպատա, սօֆթա-
լարը ֆըչգըրթըր, կիւրիւլթիւլէր չըգարարադ
իլլէրի էօրթ պասըր էտէրլէրտի: Աճէպա չիմ-
տի էօյլէ՝ մի, էլպէթտէ խայր, գիրա պու կիւն
փարիգտէ սահիպ ի Մուլլա կիպի չէյիս իւլ իս-
լամլարըմըգ, մէչրութիյէթի պիր պէտաէթ ի
էճնէպիյէ տէյիլ, հիւքիւմէթ ի իսլամիյէնին է-
սասը գալիմի օլմագ իւզրէ կէօսթէրիյօր վէ
պունը թիւրքճէ, Արապճա վէ Աճէմճէ պէյան-
նամէլէրլէ պիւթիւն ալէմ ի իսլամա նէշը է-
տիյօր:

Իսլամ սուգուլթ էտիյօր: Պիգճէ չու սու-
գուլթըն էսպապը մուհիմմէսինտէն պիրի գա-
տըն մէսէլէսի տիր: Գատընլարը միւթէքեա-
միլ օլմայան միլլէթ միւթէքեամիլ պիր միլլէթ
օլմադ: Գատըն էսիր տէյիլ տիր: Գուլվէ ի
Փաթըր (իսլիգ) անը էրքէյին նագըր ու չէրի-

(*) Պու մէգալի, ճէլալ Նուրի պէյին «գաթն-
լարըմըգ» ինքնագիր իւրի քիւրապըրն մուգաթ-
սէսի օր:

քի, չէֆիզ վէ րէֆիզի օլմագ իւզրէ վիճուտա կէթիրմիշ տիր: Իսլամիյէթ տէ անը պիթթապի էօյլէճէ թէլագգը էթմիշ տիր: Չաթէն ազլ ու մանթըզ, իւմ ու ըրֆան, թէալի վէ թէքեամ միւլ իւզէրինէ միւսթէնիտ պիր տին, գատուն մատտէսինի պաչգա տիւրլիւ անկլայամագտը:

Իսլամ միլլէթլէրինին սուուաը (եիւքսէլ-մէսի) իչլան, անլէրին եթիշմէսի լագըմ տըր, միլլէթլէրի եթիշտիրէն աճէպա գատունտան պաչգա պիր չէյ մի տիր: Շէրիաթ ը Իսլամիյէ գատունը վէզաիֆտէ օլտուղը կիպի հուգուգտա տախի էրքէյէ միւսալի ատտ էթմիշ տիր, հալ պու քի պիզիմ զուլմ իւզէրինէ միւսթէնէտ աատաթըմըզ, անը ճէպրէն էսիր կիպի էտիյօր, վէ հէման շու սէպէպտէն, գատուն էվվէլա շախսիյէթինի դայպ էտիյօր, վէ նէթիճէթէն պէշէր դարարտիտէ օլտուղը: Գասըն կիօրսիյի անպր ու քագնիզսէն օրայը սէյիլ, աշըղը քեր-պիյէ, գուրսուղու մուհաֆեռնէ նէթիճէթէնէ սա-հիպի նաւուս վի փագիյէթ օրնալը սր: Եօգսա գօրգու, պասղը սէպէպիյլէ մուհաֆաղա էտի-լէն նամուս վէ ըֆֆէթ, սախթէ պիր նամուս վէ ըֆֆէթ տիր, ճալի տիր, վէ ֆաիտէսիզ տիր: Գատուն ուլվիյէթ ի սէճայասընը (թա-պիաթ) գատունըղընը տէրք էթմէսի, հայսի-յէթինի պիլմէսի իլէ պիզղաթ քէնտի նամու-սընըն նիկէհպանը օլմալը տըր: Աքսի հալտէ պիր գատուն հէր ֆուրսաթտան իսթիֆատէ իլէ թապիաթընը իպրագ էտէր, միլլէթ տէ ան-լէրտէն միւլթէզարըր օլուր: Պիզ ֆիքր ի նա-մուսը, չէյմէ ի ըֆֆէթի, խուլղըն, միգաճըն, թապիաթըն: մագհարը սալան օլմասընտա ա-րամալըղը, տիկէր եօլլար չըգմագ: Իլթէ պէօյլէ գատունլար, գատունըղը իլէ միւլթէթի վէ սընֆը նիսանըն րօլը նէ օլտուղունը պիլիւր, հայսիյէթինի թանըր Հավվա գըզլարը իլէ միլ-լէթիմիզի պիր սահիլ ի սէլամէթէ իսալ էտէ-պիլիւրիզ: Բուհը սէճնմիւլ, վիճուտի գուլվէթ-տէն տիւլմիւլ, իրատէթինէ խալէլ կէլմիշ, շախսիյէթի իֆլաս էթմիշ, կէվէղէ, տէտի գօ-տըճը, թէնպէլ, ճահիլ գատունլարտան արթըզ էլաման, արթըզ գատունլարըմըզա պու գատար զուլմ էթմէյէլիմ, էսքի թիւրքլէր կիպի գա-տընը պիր ալէթ ի թէզէվվիւզ, պիր պագիյէ ի հավասէթ էթմէյէլիմ: Պու էֆքեարը զարպ փէրէսթի կիպի հիշ պիր կէօրէնէկէ իսթինաս իլէ հազմայօրըմ, խայր, գատուն հաթթա զարպտա թէլագգը էտիլտիյինին փէք ֆէվ-զընտէ տիր: Վազասա պէշէրին հէր իքի նըսֆը

գաիտէթէն միւսալի իսէ տէ, էյիճէ տիւլիւ-նիւլլինճէ գատունըն պիր տէրէճէյէ գատար ճէմիյէթտէ ֆաղլա պիր հագգը օլտուղը թէ-դահիւր էտէր: Պէշէրին իտարէսինտէ էրքէք թէլէզզիւղտէն մատա պիր չէյ պիլմէյօր: Իս-լամիյէթ գատունլարըն պու տէրէճէ ի սիֆլիյէյի էնմէլէրինէ միւսալիտ տէյիլ տիր: Գատունլար տա էրքէքլէր կիպի միւլթէլլէֆիյնտէն տիրլէր: Իսլամլարըն վէ թիւրքլէրին հալընըզ գուր-թուլմալարը տէյիլ, հէր տիւրլիւ թէալիլէրի, գատունլարընըն թէրֆի ի սէվիյէսինէ վապէսթէ տիր: Եիւքսէլմէք իսթէյօր իսէք ամէլլիյթա հալընըզ օրտուտան, տօնանմատան պաչլամա-մալըղը, հաթթա թէրագգըլթա մէքթէպտէն պիլէ պէտ էթմէք տօղրու տէյիլ տիր, հէր չէյտէն էվվէլ գատունլարըմըզ իսլան էթմէլի-յիզ քի, անլէրտէ չօճուզլար պէօյիւթտիւք-լէրինտէ տէվլէթ ու միլլէթի իսլան էթսին-լէր: Պիր պինա եափըլաճաղը վագթ, չաթը-տան պաչլանմագ, էվվէլա թէմէլ գազըլըր, գատուն մէպնա ի պէշէրին թիւքն ի րէքինի տիր, միլլէթին թէրագգը թէմէտտիւն վէ թէ-ալի էսաստթը անտէ թէմէրքիւզ էթմէք լա-զըմ տըր:

ԳԱՆԱՏԱ

Նիժնիե Հիճրէթ Իճիե ՄոհվԱճըԳ Տըր

Գանատա պիրինճի Գօմիսէրի, Լօրա Սթրաթքօն պու մէսէլէ հագգընտա շու էֆ-քեարլարը պէյան էթմիշ տիր:— Գանատա վալի ի ումուսիսի Տիւք ալ Գօնիթ, եաղըն-լարտա Լօնտրատա Գանատա Գլիւպինտէ վէ-րիլէն պիր զիյաֆէթտէ, Գանատա ֆուրսաթ-լարը հագգընտա սէօյլէյէրէք տէմիշ տիր քի, «Գանատայա կիթմէմիշ օլան Լինկիլիզլէր նէ գատար թէզ կիտէրլէրսէ օ գատար էյի եա-փարլար:» Պու սէօղիւ թէմամէն թաստիգ է-տէրիմ: Անճագ շու ճիհէթէ տիզղաթ ճէլպ էթմէք իսթէրիմ: Մէմլէքէթլէրինտէ իշ վար իքէն իչլէմէք իսթէմէտիլլէրի սէպէպտէն մուվաֆֆագ օլմայան ատէմլէր իչլան Գանա-տատա եէր եօգ: Գանատատա պիզ պէօյլէսի ատէմլէրի իսթէմէյիզ: Ֆագաթ, պուրայա ու-յապիլէն, իշտէն գաչմայան ատէմլէրէ իշ վէ եէր վար, հէմ տէ չօգ վար: Չալընմագ իս-թէմէյէն ատէմլէր մէմլէքէթլէրինտէ գալըն-լար: Պու կիպիլէր նէ Գանատատա նէ պաչգա պիր մէմլէքէթտէ հիշ պիր իշէ հարամաղլար:

Պիր պաշտա խոսուում տահա վար: Գանատայա հիճրէթ էթմէք թասավլուրունտա օլանլար սօգազլարընտա ալթուն պիթէր, պիրէ պէտէլ երւզ գազանլըր գաննէթմէսինլէր: Ֆազաթ տէյէպիլիրիմ քի պիր քիմսէ չալըչմաղա մէրամ էթմիչ իսէ Գանատա անըն իչին տուն-հատա էն էյի հիճրէթ էտէճէք պիր մէմլէքէթ տիր վէ պիր չօգ խոսուումի ֆուրսանթլարա տա-խի մալիք օլապիլիր: Աթիտէքի բազամլար պու սէօզլէրիմի դանն էտէրիմ թասսիք էտէր-լէր: Պու սէնէնին իւք իւչ այլարը զարֆընտա ինկիլթէրաասան 28,788 էչխաս Գանատայա հիճրէթ էթմիչ տիրլէր: Կէչէն սէնէնին իւք իւչ այլարընտա պու բազամըն 21,645 օլմասը կէօսթէրիյօր քի մուհաճէրէթ ադընթըն նէ գատար գուվլէթլէչիյօր: Պունուն սէպէպի իսէ Գանատանըն սէրի խաթվէլէր իլէ թէրազըր էտիպ էյի իշճիլէրէ իթթիյաճը օլմասը տըր: 12 սէնէ էվլէլ սէնաի ի իմալլիյէտէ իսթիմալ օլունան սէրմայէ 9 միլիօն ինկիլիզ լիրասը իտի: Պու սէնէ իսէ 200 միլիօն թախմին օլու-նույօր: Տէմէք քի օն սէնէ զարֆընտա իքի գաթլանմըլ տըր: Գանատա զազէթալարը հէր սընըթ ամէլէյէ օլան իթթիյաճ կէօսթէրէն ի-լանլարլա տօլու տըր: Գանատայա ալլէ իլէ պէրապէր հիճրէթ էթմէք իսթէյէնլէր օրտա եէրլէչիպ ալլէ վէ չօճուզլարըն կէչինաիլէ-ճէք պիր հալա կէլէնէ գատար չօճուզլարըն մէմլէքէթլէրինտէ պրազըպ պիր գօճա պիր գարը կիթմէլէրի էն էյի պիր թէտպիր տիր: Գատընլարա կէլինաիքտէ, խըզմէթճիլիք էթ-մէք իսթէյէնլէրէ փէք չօգ իթթիյաճ վար, հէմ տէ էյի մաալ վէրիլիյօր: Գանատատա պիր քիմսէ իքի լիրա պիր գայտիյէ խարճը վէրէ-րէք մէճճանէն հիւքիւմէթտէն 160 տէնիւմ ալազի ալապիլիր, անճազ պունա պէտէլ իւք իւչ սէնէլէրին 6 այլարընտա պու ալազիտէ իգամէթ վէ անը գէր էթմէյէ մէճպուր տըր: Պու իւչ սէնէ կէչտիքտէն սօնրա պու ալազի անըն միլլի օլուր: Պունտան պաշտա հիւքիւ-մէթ գրաաթ իչլէրինտէ չալըչմազ իսթէյէն հէր ամէլէյէ էյի պիր իւճրէթլէն իչ պուլմաղը թէահ-հիւտ էթմիչ տիր: Գանատա տախիլիյէ նազըրը տէմիչ տիր քի, Նօվա Սքօթիա հիւքիւմէթի-նին թաթպիլէ էթտիյի եէնի իսքեանը ալազի սիյասէթի մուճիպլինճէ, պիր թազըմ պանգա-լարլա հիւքիւմէթ անլայըչա կէլէրէք, մու-հաճիլլէրէ չիֆթիլիքլէրինին գըլմէթինին օ/օ 80 մըգտարընտա պիր ազչէ իսթիգրազ էթմէյի թէմին էթմիչ տիր: Հիւքիւմէթին պու սիյա-սէթինտէն մագսէտ, կէրէք գիւրրա վէ կէրէք թիւճճար սընֆընըն մէնֆաթը տըր:

ՏԻՆԻ

ՎԱՐՊԱՎԱՐ

ՆԱԽՈՑ

ԹԷՊԷՏՏԻԻԼԻ ՍՈՒՐԷԹ

ՎԵՐ. ՓԱՐՆԱԿ ԻՍԲԷՆՏԵՐԵԱՆ, ԱՏԱՆԱ

1.

Վարդալատ սալթ էրմէնի քիլիսէսինէ մախ-սուս պիր son տըր: Պաշտա քիլիսէլէրտէ վար-գավառ հօրթուսը հօգ տըր: Անյոն զուհուրը հաղզընտա քիլիսէ թարիխինտէ մալիւմաթը մէվուսգէ մէֆպուտ տըր: Գատիմ փութփէ-րէսթիլիքտէն գալմա պէօյիւք պիր sonըն իամի տիր: Չիչէքլէրլէ թէզիլին էտիլմէք, կէօյէր-ճինլէր ուչուրթմազ վէ սու սէրիմէքլիք գա-տիմ Վարդալատըն զիքրիյէթլէրի տիր: Պա-զըլարընճա պու son գատիմ էրմէնիլէրին կիւլ-լէրլէ տօնատըլարազ Արտէմիս իւհընա չի-չէքլէրտէն մամուլ պիր տէմէթ թագտիմ էթմէք ասէթինի իմա էյլէր: Ախէրլէրինէ կէօ-րէ Վարդալատըն գէմանը զուհուրը սու թու-ֆանընտ գատար կիտէր: Պու son ատէմլէրին սու իլէ պօղուլմասընըն հանի թուֆանըն զիք-րի տիր: Կէօյէրճին ուչուրթմազ իսէ Նոյըն կէօյէրճինինի տէրիսաթըր էթտիրի:

Վարդալատըն գատիմ զիքրիյէթլէրի քիլի-սէ տէրունինտէ պիր տօն մագամընտա իճրա էտիլմէք. ֆազաթ քիլիսէտէն խարիճտէ ու-մուս ճէմաաթ թարաֆընտան ալէլումուս թու-թուլուր: Էրմէնի եկեղեցախանլարը փութփէ-րէսթիլիք էյամընա մախսուս Վարդալատըն քիլիսէ տէրունինտէ իճրասընը մէնն էյլէտիլէր իսէ տէ, խարիճտէ միւսաատէ էթտիլէր: Վար-գավառտա պաղը մահալլարտա պիր թագըմ էրմէնիլէր կիւլլէրլէ տօնատըլըրար: Օլ կիւն-տէ փոխաւառ Վարդապիտ իւզէրինէ սու աթ-մաղա ազստ տըր: Պիր գաչ կէնճլէր պիրլիք-տէ պիր Վարդապիտի վէ հա թաղականը թութարազ սու իչինէ պրազապիլիլլէր վէ ծնլարտան պիր հէտիլէ ալազլարը թագտիր-տէ սէրպէսթ պրազըրլար: Էհալի պու ատէթ-լէրին մանասընը պիլմէքսիզին չօգ տէֆա մա-քինալի պիր սուրէթտէ անլէրի իճրա է-տէրլէր:

Միլլէթիմիզ Ս. Գրիգոր Լուսաուորիչ վա-սըթասըլա իրիսթիյանլըրը գապուլ էյլէտի-լինտէ, սէնէլէրտէն պէրու սինէսինտէ պէսլէ-տիլի փութփէրէսթիլիք մէյլլէրինի պիրտէն պի-րէ մահվ էտէմէտի: Գալպլէրտէ քէօքլէչմիչ

ատաթը զատիմէ վէ ՏՕՆԼԱՐ քէնտի, մագսէտ վէ զիքրիյէթլէրինի փէյտէրփէյ զայիւ կտիւ սայքի ծնարքն խախտելու զալըր իտի. չօգ տէֆա տա օլ իսմէ իրիսթիյանլըղա մախսուս պէօյիւք պիր հօրթու իլհագ էտիլիր իտի: Փութփէրէսթիւք էյամընա մախսուս միւթէ-ատաթիտ էրմէնի հօրթուլարը իրիսթիյանլըղա ախա հէնի բուպալար կիյտիքլէրի կիպի, զատիմ վարդավառ տախի իպն իւլ ինսանըն քեպէսիւլ ի սուրէթ էլպիսէսինի լապիս օլտու: Թէպէտտիւլ ի սուրէթ—այլակերպութիւն— էրմէնի քիլիսէսինին պէյ պէօյիւք տօնլարընտան պիրիսի տիր: Պու տօն Ք. Մուզատտէսէ մախսուս օլան այլակերպութիւն իսմինտէն մատա ճէմաթ արասընտա պաչգա պիր իսմէ հանի պայծառակերպութիւն նամըլա տա զիքր օլու-նուր: Ինթիմալէն միւթէրմէնլէր ասընտա պու հօրթու էրմէնլէր արասընտա զուհուր էթմիշ տիր:

Բէսսամլար փրէնսի Ռաֆայէլին տօնուգ պիր պէյ իւզէրինէ նագչ էտիւ տէ ֆինոնը զարիֆէ տիւհեանըն նատիր իւլ էմսալ ասա-րընտան ատտ օլունան «Թէպէտտիւլ ի սուրէթ» րեւսի, քի չիմտի վատիկան սարայընտա պու-լունմագտա տըր, բէսսամը քէպիլին էյա-մընտան պէրու (1483—1520) ճիւմլէ սանա-աթիւքարլարըն տիգգաթընը ճէլպ էլլէմէքտէ տիր: Փագաթ իպն իւլ ինսանըն 20 ասը էվլէլ Հէրման թէփէլէրի իւզէրինտէ թէպէտտիւլ ի սուրէթինին ալ վագրասը պիւթիւն պէչէրիյէ-թին հայրէթինի մուճիպ օլմագտա տըր: «Էօն-լէրինտէ թէպտիլ ի սուրէթ էթտի:» Պու թէ-պէտտիւլ Քրիստոսըն ասընտա տէյիլ իլլա սըրֆ կերպարանքնտա իտի: «Նի՛չիւն կիւնէյ կիպի զիյատար օլտու:» Մովսէս վէ Սաե-փաննոսըն սիմալարը այ կիպի էօտիւնճ ալըն-մըշ ըշգ իլէ փարլատըլար, լաքին Քրիստո-սընքի կիւնէյ կիպի ասլի պիր նուր իլէ փար-լատը: «Էլպիսէսի նուր կիպի պէյալ օլտու:» Թուրը սինանըն նուրլարընտա Մովսէս քէնտի սիմալարըն սէթր էտէր իտի. լա-քին Յիսուս Հէրմանտա ինսանի սիմալար-տան պիր փէրտէ գալտըրարագ էպէտի նուր կիպի շաշաա էնտագ օլտու: Շարօնըն ներկիսի —Քրիստոս— Հէրմանտա ինսանի զօնչէյի հըր-թարագ պէչէրիյէթ փէնճէրէլէրինտէն ուլու-հիյէթին իէսմ ի գաթիսի կիպի լամէտար օլտու:

Տուրպին ի պասարընըղը Հէրմանտան պիր

լահղէճիք Գողգոթայա թէվճին էտինիլ: Վէ օ-րատա պիր ան սօնրա թէմաշա էտիլէճէք տիլ-սուլ սէյրանը, պու աճիպ մէնգարէ իլէ պիր պըլյաա էտինիլ: Նէ էսրարէնկիլ մէնգարէ: Պիր ան սօնրա տիքէնտէն թաճ կիլէճէք շու աըն, չիմտի սէմալի ճէլալ իլէ նա՛սըլ փարլայօր. պիր միւտտէթ սօնրա թիւքիւրիւ-լէճէք օլան շու եիւզէր, չիմտի կիւնէյ կիպի նիճէ զիյատար օլույօրլար. ալ վագթ սօնրա ասքէրլէր արասընտա թագսիմ օլունաճագ շու էլպիսէլէր, չիմտի նէ՛ տէրէճէտէ գար կիպի պէյալ փարլայօրլար: Էյի տիգգաթ էտինիլ շու իլահի ատէմէ, քի պիր ալ սօնրա իքի հարա-միլէր արասընտա սալպ օլունաճագ տըր, չիմտի Մովսէս վէ Եղիա կիպի զաթլար ա-րասընտա պուլունուպ նէ՛ պէօյիւք հիւրմէթէ մագհար օլույօր:

Թանդիմաթը աթիգէնին վէքիլլէրի օլան Մովսէս վէ Եղիա կիպի սէմալի միւսաֆիլլէր-տէն մատա Պօղոսըն «Իրիսթիյան Քիլիսէսինին ամուտլարը», ատտ էթտիլի, Պետրոս, Յակոբոս վէ Յովհաննէս կիպի զէմինի շահիտլէր տէ Հէրմանտա հագըր իտիլէր: Իչպու հէկիւնէ գօնֆէրանտա Փէտէր Ալլահ լիյասէթ էթմէք-տէ օլուպ մէվլուը պահս Գողգոթատաքի ին-թիգալ—քէֆարէթ— տըր:

Պետրոսըն «Պուրատա պուլունմամըլ էյի տիր» հօլլու թալէպի, սըրֆ քէնտի բահաթընը արայըլ աշաղըտաքի պախթսըլ մախլուզլարը նագարը իթիպարա ալմատըղընտան նէֆսիէ-րէսթ պիր բուհ կէօսթէրիր: Օ՝ իչպու ճէլալ իլինտէ, էլան Քրիստոսըն 6—8 կիւն էվլէլ իլք տէֆա քէնտիլէրինէ սէօյէմիշ իտիլի Գող-գոթատաքի քէֆարէթ վագատսըն փէք չա-փուլ ունուլտու: Օ՝ Քրիստոսը պիր սիւնիա-վի հիւքմտար հալինտէ կէօրմէյէ մէյյալ օլուպ Հէրմանը անըն մագարըն հիւքիւմէթի՝ ատտ էտիլօր, քի օրատան քէնտիսի տախի ախէրլէր իւզէրինէ իճրա ի նուֆուս էտէպիլսին: Տիւլէ-յինիլ, Պետրոս աշաղըսան ինսանի պիր սէսլէ Եղիա վէ Մովսէսին քէնտիլէրինտէն այրըմա-մասընը շամաթա էտէր իքէն, եօգարըսան պու-րաքսան իլահի պիր սէս «Սէվկիւլիւ օղլուճ պու տըր, անտէն բաղի իմ, անը տիւլէյինիլ» տէյու նէ՛ ահէնկիլ պիր ճէվապ կէլիյօր: Տիգ-գաթլէ տիւլէյինիլ, պէտպիւնլէրին, միւլհիտլէրին վէ սօֆիսթլէրին սէտասը, աշաղըսան իշիտիլէն գուրպաղըլար շամաթասը տըր. ծնար էպէտի լօղօսըն հանգօլարընը պօզամագլար:

«Պու սէտա օլտուգտա Յիսուս եալընըզ պուլունտու:» «Եալընըզ Յիսուս» պու աճիպ վագաանըն ալթուն անախթարը տըր: Եալընըզ Յիսուս վէ անըն ճէտարէթպախչ սէօզլէրի վէ թէպէտաիւ ի սուրէթի օլ տաղը ճէննէթէ թանվիլ էյլէտի: Եալընըզ Յիսուս Հէրմոնը ախ-րէթէ րապթ էյլէյէն պիր նէրտիւպան տըր, քի անըն իւզէրինտէն Բրիստոստան 896 սէնէ էվվէլ աթէչ արապալարըչլա էօլիւմ կէօրմէք-սիզին սէմայա ալընան Եղիա իլէ, կէնճ գուվ-վէթիլլէ էօլէն վէ պու անէ տէյին ճէսէտի նա-մալիւմ պիր մէզարտա եաթան Մովսէս թէք-րարէն աչաղը էնիյօրլար:

ՍԻՐԻԱ ՎԷ ՓԱԼԷՍԹԻՆՏԻ ԻՆՃԻԼԻ ԻՇ

Կիլիկիտան Սիւրիայա կէլէն պիրինին թէ-աճճիւպիւնի մուճիպ օլաճագ օլան իւք չէյ, պուրատա պուլունան ֆարզը չիրքէթլէր վէ միւթէնէվվի տաիրէլէրտէն պիտապէր օլտուզը օլաճագ տըր: Պագաթ աչիի դէմանտա Կիլիկիա թարլասը խոսոսւնտա տա պու թարաֆտա չօզ պիր չէյ պիւմէսիքլէրինի կէօրէճէք տիր: Պու ճէ-հալէթ Կիլիկիա թարաֆընտա պու թարաֆտա օլտուզունտան տահա զիյատէ տիր, օլ տէրէճէ քի էյէր Պէյրութ գօլէճի օլմագսա իտի Սիւ-րիատաքի իչ հազգընտա Կիլիկիա իթթիհա-տընըն մալիւմաթը Գօրէա հազգընտա օլան-տան զիյատէ օլմայաճագ իտի:

Սիւրիատա Ինճիլի իչի իւք տէֆա պաչլա-մըչ օլան Ամէրիգան Պօրտ օլմուչ տըր: Հալ պէյլէ իքէն, իթթիհատարտան հիչ պիւ-րի իչլէրի հազգընտա պիրպիրինէ մալիւմաթ վէրմէք թէչէպպիւսիտէ պուլունմամըչլար տըր: Պունա սէպէպ պէլքի լիտան ճիհէթինտէն օլան ֆարգ տըր: Լաքին թարաֆէյինի պիր րափօրթ միւպատէլէ էթմէսի կիւճ պիր չէյ մի իտի: Պէնիւմ տէրիւթըր էթտիյիմէ կէօրէ պէօյ-լէ պիր չէյ տէ վուզու պուլմամըչ տըր: Սիւ-րիատաքի ինճիլի իչ Ամէրիգան Պօրտըն տիք-ալիյի պիր ֆիտան օլուպ չիմաի պէօյիւք պիր աղաճ օլմուչ վէ իւզէրինտէ սէմանըն գուչլարը իսթիրահաթ էտիյօր, վէ անըն մէյվէսի թաի-ֆէլէր իչիւն չիֆա վէ կէօլկէսի հօճուլարա րահաթ պախչ էթմէքտէ տիր: Պուրատաքի իչ արասընտա իւք զիքըր էտէճէյիմիզ սօն պիր գաչ սէնէ զարֆընտա Սիւրիա, փալէսթին վէ Ասիա ի սուզորա կիպի իւչ մուհիւմ մէրքէզ-լէրտէ թէչէքքիւլ էթմիչ օլան «Միսիոնէր թըպպ չիրֆէթի» (Medical missionary association of

Turkey.):

Պու իթթիհատըն իւք դօնֆէրանսը պիր գաչ սէնէ էվվէլ Այնթապտա վէ սօն թէճէմմիւլիւ Պէյրութտա կէչէն սէնէ վուզու պուլտու: Պու չիրքէթին իւչ ալտա պիր նէչր օլունան պիր ճէրիտէսի տէ օլուպ պու վասըթա իլէ ֆարզըր թարզլարտա իչլէմէքտէ պուլունան միսիօնէր տօզթօրլար Եէքաիկէրինին իչի հազգընտա քէսպ ի մալիւմաթ էյլէմէքտէ օլույօրլար: Պուրատա Պօրտան վէ Երեցական Միչընտան մատա Սիւրիա վէ Պաղեստինտէ էլան մէվճուտ իրի ուֆագ, 35 գատար ֆարզըր էճնէպի ֆրօ-թէսթան միսիօնէր չիրքէթլէրի վար իսէ տէ, պունլար արասընտա էն պէօյիւք վէ էն մու-հիմմի օլան «Միւճթէմէա ի Ամէրիգանըն Երե-ցական քիլիսասընըն էճնէպի պէչարէթ չիր-քէթլինին Սիւրիա չիւպէսի» հազգընտա մա-լիւմաթ վէրէճէյիլ:

Պու Միչըն իւք տէֆա 1820տէ Ամէրիգան Պօրտ թարաֆընտան պէտ օլունտու իսէտէ մէմ-լէքէթին փօլիթիգի աշվալը, թաուն, զըթալ, Երեզիւնտէն պիտալէթինտէ թէրազըր փէք օլուպ իչ էսասէն Սիւրիայա միւնհասըր դալ-սը: Ամէրիգան Պօրտըն իւք միսիօնէրլէրի փլինի ֆիսք վէ Լէվի ֆարսընդ իտիլէր: Պուն-լար 1819տա իզմիրէ վասըլ օլտուլար իսէ տէ ճօնաս Բինկ իսմինտէ տիկէր պիր Ամէրիգալը րէֆիգի իլէ պիրլիքտէ Պէյրութա վասըլ օլտու-լար, աչիի սէնէտէ Լօնտրանըն Եէհուտիլէր իչիւն չիրքէթինտէն տէ պիր միսիօնէր Պէյրութա միւվասէլէթ էթտի:

Պէյրութ վէ Երուսաղէմ չէհրլէրի 1843է-տէք Միչընըն իքի պէլլի մէրքէզլէրի հալինտէ տէվամ էթտի իսէ տէ, անտէն սօնրա Ամէրի-գան Պօրտ Պաղեստինտէքի իչի «Չըրչ Միչընէրի Սօքայիթի»յէ թէրք էտէրէք քէնտի ֆաալիյէ-թինի Սիւրիայա հասըր էթտի: 1870տէ Երե-ցական քիլիսանըն Ամէրիգատա օլան իքի չիւ-պէլէրինին իթթիհատը նէթիճէսի օլարագ Ամէ-րիգան Պօրտըն իչի Սիւրիատաքի Երեց. Պօր-տըն հիմայէսինէ թէրք օլունմաղլէ Ամէրիգան Պօրտ պու թարաֆլարտան չէքիլտի: Երեցա-կան Միչըն հալա տէվամ էթմէքտէ տիր:

Պու 91 սէնէ զարֆընտա (պու րագամ իքի սէնէ էվվէլին րափօրթընտան մէխուլ տըր) զիւքիւր վէ ինաս 155 Միսիօնէրլէր իչլէմէքտէ օլմուչ տըրլար, չիմտիքի սայը 14 էրքէք վէ 24 գատըն օլմագ իւզրէ էն իսթիյար միսիօնէր 69 սէնէտէն պէրու իչտէ օլմուչ օլան Միսիս վան Տէյք տիր:

Պու իւք միսիօնէրէրին էօնիւնտէ օլան կիւնլիւքէր պաշգա հէր հանկը թարափաւքի կիւնլիւքէրտէն ֆարգլը օլմամըլ տըր: Պունւարա գահրամանճասընա կէօյիւս վէրմէք ֆաղիլէթի Սիւրիա միսիօնէրէրինտէ տախի նիւմայան օլմուշ տըր:

Արապճա կիպի կիւն վէ հէլէ թէլէֆֆիւզիւ ճիհէթիլէ Ինկիլիզճէլէ հիշ պիր գէրապէթի օլմայան պիր լիսանը թահսիլ էթմէք միւշքիլաթը ատի կրատէթլէրի պիր գաշ այ իչինտէ կէվլէտիպ մէյուս էթմէլէ քիաֆի իքէն, պու իւք միսիօնէրէր Քիթապ ը Մուղաստտէսի օ լիսանտա թապ ու նէլը էթմէք իչին սնըն Քիթապէթիլի միւքէմմէլ թահսիլ էլլէմիլ տիրէր: Պու տէտիլմիլին տիրի պիր իսպաթը 1822 տէ Մալթատա թէլէսիս օլունուպ մուախիւնէրէն 1834տէ Պէյրութա նազլ օլունան վէ էլան պուրատա ֆաալ հալտէ տէվամ էթմէքտէ օլան Միշըն մաթպաասը տըր: Պունլարըն արասընաա միւթէվէֆֆա Տօգ. ֆօսթ, էլան պէրհայաթ օլուպ գօլէճտէ թարիխ փրօֆէսօրը Տր. ֆօրթըր, վէ Սայտա միսիօնէրի Տր. Ֆօյտ վէ սաիլէր կիպի Արապճանըն քիւնհիւնէ վէ ֆէլսէֆէսիւնէ քէսպի վուգուֆ էթմիշ միսիօնէրէր վար տըր: Հէլէ պու թարաֆլարըն Բուս Գաթօլիք, Բուս Օրթօտօքս, Նէսթօր, Մարօնի, Քիլտանի կիպի միւթէատտիտ իրիսթիյան ֆըրգալարըն, պիրպիրինէ տիւշմէն, միւսաֆիրի հիշ իսթէմէլէն մէվհէպլէրին, պօլ պօլ թէօրէտիլի պիր թօփրագտա միսիօնէրէրին թէսատիւֆ էտէճէլի կիւնլիւքէր պիլիմ թարաֆլարտա օլտուղունտան գաթ պէ գաթ զիյատէ վէ միւթէնէվլի օլաճաղը տա մալիւմ տիր: Եինէ տէ պագ նէթիճէլէրէ: 1824 տէ Ամէրիգան Պօտըն իւք միսիօնէրէրին իւշ սէնէլիք էմէլի նէթիճէսինտէ Պէյրութտա 60 շայիրալի պիր մէքթէպ թէլէսիս օլունտու: 1826 տա Հասպէլէտէ պիւնասը շէհրին Բուս վէ Իսլամ էհալիսի թարաֆընտան թէտարիք օլունմագ իւզրէ էփէլի կիւզէլ պիր մէքթէպ պուլունույօր իտի: 1836 տա մէմալիք ի Օսմանիլէտէ իւք գըզար մէքթէպի օլմագ իւզրէ Պէյրութտա պիր մէքթէպ պիւնասը ինչա օլունտու: Օլ պիւնանըն հէրինտէ էլան պիր զիգըյմէթ զիքրիլէթ ամուաը գաիմ տիր, վէ Սուրիատաքի գատընլար թալիմիսին իւք րէհպէրի օլան պու մէքթէպ էլան գատիմ թէմէլինին պուլունտուղու հէրտէն 100 հարտա էօթէտէ,

«Ամէրիգան Գըզար Մէքթէպի» իսմիլլէ տէվամ էթմէքտէ տիր: Պունտան անլալըլըյօր քի Միշըն իւքինտէն մէքթէպլէրին էհէմիլլէթինի թագաիր վէ թէքիտ էթմէքտէ օլմուշ տըր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՏԵՕՐԹ ԵԱՓՐԱԳԼԸ ԵՕՆՁԱ

ԱԼՓՈՒՆ ԵԱՓՐԱԳ

17.

Շիւքրան պիր գալպ իլէ Ապտուլլահ հէրէ կիւզիւ գույու տիւշիւպ հէյէճանլէ ֆաթիհայը թէքէլլւմ էլլէտի,

«Ալէմլէրին Բապըր րահման րահիմ վէ տիվան կիւնիւնիւն սահիպի Ալլահա համտ օլուն: Սանա իպատէթ էտէր վէ եարտըմընը րիճա էտէրիգ: Պիլի, նիմէթինի իհսան էլլէտիլին ստէմլէրին տօղրու հօլունա իրչատ էտիպ զազապանտըղըն վէ զէլալէթտէ պուլունան ատէմլէրին հօլունտան սազընտըր:»

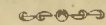
Նամազը պիթիրիպ խաֆիֆ ատըմլարա էվէ միւթէվէճիհէն հարաքէթ էլլէտի, պիր տէ զարիպ պիր ֆիքր գալպինի իսթիլա էթտի, աճէպա հագիգաթէն էլմաս եափրագ ճէննէթ գափուսունտա գալտը՝ մը, եօգսա պու իւշ եափրագլարըն տիկէր րէֆիգի տէ պու տիւնհատա պիր հէրտէ մահֆուլ մը տըր: Ալլահըն պէրէքէթլէրի հարը պուլուգ գալմագ: Աճէպա պու տէօրտիւնճիւ եափրաղը պուլմագ իչին տէ իրատէթ Ուլլահա պիւթիւն գալպտէն թէսլիմիլէթ վէ շէտիտ պիր ճէհտ մի լազըմ կէլէճէք:

Իպն ի Եուսուֆ հօլուն սըզլէթինի հիսս էթմէտի: Լաքին օրթալըգ գարանլըգ օլուպ մահիթապսըգ կէճէտէ պիր հէրտէ եաթըպ ույուսմաղա մէճպուր օլտուղունտան, սալքի պիւթիւն տէօրթ եափրագլը հօնճա իչին րիւյալար կէօրիւյօր իտի: Պիր տէ պու եափրագլար ինսան շէքլինի ալտըլար: Պիրի Լէյլա, պիրի Հաֆըգ, տիկէրի Հալիմա վէ պիրի պիչարէ Գաֆուրըն շէքլինի ալտը վէ պունլար քէնտի թէպէսսիւմ վէ մուհապպէթլէրիլլէ Ապտուլլահը իհաթա էտիյօրլար իտի:

Կէնճ ույգուսունտան ույանըպ, քէնտի քէնտինէ, «Եարըն, սէվկիւլիւմ, եարըն» տէտի:

Լաքին Գուրանտա եազըլմը տըր քի:

«Էօլիւմ սաաթընը պիւմէք Ալլահա մախ- սուս տըր, հարըն նէ կէթիրէճէք անը անճադ Ալլահ պիւլիր, ատէմ տինեանըն հանկը քէօ- չէսինտէ էօլէճէյինի պիւմէզ, երնէ տէ Ալլահ պիւլիր: Հէր չէյի Ալլահ պիւլիր:»

ԱՎՏԷԹ

Իպն ի Եուսուֆ սապահա գարչը թուլու է- տէն այըն լաթիֆ զիյասընտա եօլունա տէվամ էյլէտի: Շաֆագ աթըպ պատը սապահ նազիք պիր սուրէթտէ ալընա չարփմագտա իտի: Պիրագտան տէսթիլէրինի ալմըջ օլուպ փու- նարա կիտէն գարըլարա րասթ կէլտի վէ ու- զագտան քէնտի չատըրընը կէօրտիւ իսէ տէ, օրատա պիր հարաքէթ միւշահատէ օլունմա- տըղընա թէաճճիւպ էյլէտի: Պիր տէ նէ պագ- սըն, քէնտինէ տօղրու տէօրթնալ սէյիրտէրէք կէլմէքտէ օլան պիր աթ կէօրտիւ: Համամա իտի: Օ գատար գօրգմուլ իտի քի Ապտուլ- լահըն սէսինի թանըմայարագ հալա գաչըյօր իտի: Պաղչէնին գափուսունա կէլտի, իչէրի կիրտի, լաքին սէս հարէքէթ հօգ իտի:

«Ալլահ էքպէր, խանէմին պաչընա պիր պէ- լա կէլմիշ» տէյու նիտա էթտի Ապտուլլահ:

Իլէրի կիթմէք իսթէտի, լաքին այագլարը տիթրէյօր իտի, էվտէքիլէրի չաղըրմագ իս- թէտի, տիլի թուլուլտու: Նիհայէթ չէտիտ պիր նիտա իլէ, «Ամուճա՛, Անա՛, Լէյլա՛, Գաֆու՛ր, նէրէ՛տէսինիզ», տէյու նիտա էյ- լէտի:

Հիչ պիր ճէվապ հօգ իտի: պաղչէտէ գուժրուլար էօթիւյօր, արըլար չիչէքլէր էթ- րաֆընտա ուշուշույօր, պիւթիւն թապիւաթ էվ- վէլէքի կիպի տիրի իտի, լաքին չատըրտա էօլիւմ սիւքիւնէթի հիւքմֆէրմա իտի: Սիւ- րիւնէրէք իլէրի տօղրու կիթտի: Էնճամ չա- տըրա կիրտի, լաքին քիմսէ հօգ իտի: Էշհա ալթ իւսթ օլմուշ, հարէմ տաիրէսինին փէր- տէսի երթըլմըջ իտի: Իչէրի կիրտիյինտէ ա- յաղը պիր ճէսէտէ տօգունտու: Հաֆըզ իտի: Էլլէրինի սըզը թուլթմուշ վէ իչինտէ Լէյլանըն էթէյինին պիր փարչասը տուրույօր իտի: Ապտուլլահ հանընա տիզ չէօքտիւ, «Սէն պիզէ էյիլիք էթտին, Ալլահ տա սանա մէհրամէթ էյլէսին», տէտի: Ապտուլլահըն կէօզլէրի գու- րումուշ, կէօզ հաչը կէլմէյօր իտի:

Պիր տէ թապանճասընը ալըպ թէհլիքէյի խապէր վէրմէք իւզրէ իքի տէֆա աթէշ է-

տինճէ պէնի Ամիր չատըրա տօլտուլար: Իպն ի Եուսուֆ չատըրըն տիրէյինէ տայանմըջ օ- լարագ ալթ իւսթ օլմուշ կէօզլէրլէ անլէրէ պագըպ «նէ՛րէտէ սինիզ չէօլիւն դահրէմանլա- րը պէն ի Ամիր, գօրգաղար, «տէյուլիտա էյ- լէտի վէ իլք տէֆա օլարագ աղլատը:

Ապտուլլահ թէճէննիւն էթմիշ տիր զանն էթտիլէր:

Օ սէօզիւնէ տէվամ էտիպ, «Պագընըզ պու- կէճէ պէն տըշարտա իքէն, Հաֆըզը էօլտիր- միւշէր, գարըմը վէ վալիտէմի կէօթիւրմիւշ- լէր, երնէ տէ սիզ չատըրլարընըզտա քահաթ րահաթ ուշուշօր իտինիզ: Վա՛յ պանա, հիճա՛պ սիզէ» տէտի:

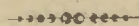
Պիր իիթիյար ճէվապէն, «նէ՛ պիլէլիւմ, Պիրատէրինիզ չատըրտա պուլունսուղու հալ- տէ, պէքճիյէ նէ՛ լուզում վար իտի: Տիւն ազչամ պիրատէրին ալթը քէօլէ իլէ կէլ- տի: Հաֆըզ քէնտիլէր իչիւն պիր գօյուն քէստի: Պիզ պիր թէհլիքէ սէզմէտիք:»

«Պագընըզ, պիրատէրիւմ նէ՛ հալմըջ տըր: Կէլինիզ տահա պիր հօլ կէօսթէրինիզ» տէտի Ապտուլլահ:

«Էտէճէյիմիզ պէլլի տիր», տէտի արալա- րընտան պիրիսի, «Ինթիգա՛մ: Սէն պիզիմ վիւճիւտիւմիւզիւն պիր ազապըսըն, սանա տօ- գունան պիզէ վուրուր, սէնին հայաթընա գաստ էտէն պիզիւմ հայաթըմըզա գաստ էթմիշ օլուր: Էօմէր պուրայը թէրք էալլի տահա պիր գաչ սաաթ տըր, մուլթազ ազչամ օլմագտան ար- գասընտան եթթիլիլիզ, հագըրնտան կէլիլիզ, աթընը էյէրլէ, պէրապէրինճէ սու ալ, աճէլէ Էլլէ:»

Ապտուլլահ հօլա չըգմագտան չատըրա կի- տիպ Հաֆըզըն եիւզիւնէ պիր տէֆա տահա պագտը վէ «Է՛յ փէտէրիմ, էն սատըզ տօս- թում, ինթիգամընը ալմագտան պու չատըրա պիր տահա այագ պասմայաճաղըմ» տէյիպ տիշարը չըգտը:

Պէնի ամիր կէնճլէրի՝ Ապտուլլահը թագիպ էյլէտիլէր վէ օրատա տուրան պիր իիթիյար անլէրէ խիթապէն, «Սիզտէն տիւշմէնի վուր- մագտան քէնտի զէվճէսինէ տէճնէն մէլուն օլսուն, պիզէ պու հագարէթի վէրէնլէրին վայ պաչընա, կիճէ օլմագտան պիւթիւն աշիլէթ պիլմէլի քի Պէնի Ամիր ճիւմլէսի պիրատէրլէր տիր վէ անլէր իլէ օյնամագ քեարը ազլ տէյիլ տիր:

ՏՈՒՆԵԱՆԸՆ ԿԻՐԱԿԻ ՄԵՔԹԵՊԼԵՐԻՆԻՆ ՆԵՏՈՒՆՃԻ ԻՃԹԻՄԱՐ

1913 Յունիստէ Իսվէէրանըն Զու-
րիս չէնրինտէթարիստէ միալի աղ սէպգաթ էթ-
միշ օլան տինի պիր իճթիմա վուգու պուլմուշ
տըր: Մէղքիւր իճթիմա, պիւթիւն տինեհատա
պուլունան Կիրակի Մէքթէպլէրինին եէտինճի
իճթիմաը ումումիսի օլուպ անտէ տինեհանըն
հէր թարաֆընտան կէլմիշ, պինլէրճէ սէյյար
վէ գէվլարտան մատա սըրֆ 2600 րէսմի
մուրախիսա մէվճուտ իտի: Մուրախիսալար-
տան 1344ի Շէմալի Ամէրիգատան, 288ի Ին-
կիլթէրրատան, 83ի Ասիատան, 56սը Աֆրի-
րիգտան, 30ը Ավսթրալիատան, 104ի իսէ ճէ-
նուպի Ամէրիգատան կէլմիշ իտի: Իճթիմա կէ-
րէք մատտէ ի իճթիմաը, կէրէք հազըրոունըն
չախսիյէթլէրի վէ սաիրէ նօգթաը նազարըն-
տան փէք չայանը տիգգաթ օլմուշ տըր: Իճ-
թիմաըն փօղըրամը կէրէք Ինկիլիզճէ կէրէք
Ալմանճա լիսանլարտա կաղըլմը իտի, չիւնքի
մուրախիսալարըն հէման եիւզտէ 71ի Ալման-
ճա թէքէլլիւմ էթմէքտէ իտի: Իճթիմատա 27
լիսանա ալինա օլան Փրօֆ. Հ. Լուրինկ թէր-
ճէմանլըգ խըզմէթինի տէրէօհտէ էթմիշ իտի:
Իճթիմա Զուրիս կէօլիւ իւզէրինէ նազիր Թօն-
հօլ տէնիլէն զայէթ սալթանաթլը պիր պինատա
իճրա օլունտուԱսլ իճթիմա սալթանըն պիր թա-
րաֆընտա պիր քիւրրէ վէ անըն իւզէրինտէ պիր
գըրմըզը խաչ կէօրիւնմէքտէ, օրթատա Իսվի-
չէրանըն պէյյազ խաչլը պայրաղը, անըն իքի
թարաֆընտա տա Ինկիլթէրրա իլէ Ամէրիգա-
նըն պայրաղլարը թէմէվլիւճ էթմէքտէ իտի:
Հազըրոունըն նազարը տիգգաթընը ճէլպ էտէն
Զուրինկի վէ Փէսթալօցինին իքի պէօյիւք հէյ-
քէլլէրի իտի քի, Իսվիչէրա պիր պէօյիւք միւս-
լիհին վէ պիր պէօյիւք թալիւմ ուսուլը ճէտիտի
միւէսսիսինին վաթանը օլտուղունու կէօսթէրի-
յօր Իճթիմաը Պիշօփ Վինսէնտ քիւչատ էտիպ,
Ֆիլատէլֆիալը Վեր. Ֆլօյտ «Կիրակի մէքթէ-
պի վէ րիսալէթ ի ազիմէ» մատտէսի հազըն-
տա պիր վազ էյլէտի: Պատէհու մուրախիսա-
լար պուլունտուգլարը մահալլար հազընտա
կէնիշ րափօրլարընը օգուտուլար: Վէրիլէն
րափօրլարտան անլաչլտըղընա նազարէն էլիւվ
պիւթիւն տինեհատա պուլունան 290,000 Կի-
րակի Մէքթէպլէրտէ 28,700'000 աղա պուլուն-
մազտա տըր: Իքի պինտէն զիլատէ չօճուգ-
լար, Թօնհօլըն էթրաֆընտա պիր իճթիմա է-
տէրէք քէյֆ վէ միննէթտարիլէրինի իրպաղ
իչիւն միլլի թէրէննիւմէր էթմիշ տիրլէր:

Բէզա պիր էօյլէ սօնը, ասլէն Յուրիսլի մէշ-
հուր մուսիգիլինաս Փրօֆ. Ա. Ճ. Պուչէյր թա-
րաֆընտան 550 սէլլի պիր գօնսէր վէրիւմիշ
տիր: Պիւթիւն սալթա խընճախընճ Թուլու օլ-
տուղը հալտա չօգ քիմսէլէր այազտա իքի
սաաթ գատար տէվամ էտէն գօնսէրի տինլէ-
միշլէր վէ միւթէլէզզիզ վէ մէմնուն գալմըչ-
լար տըր: Իճթիմա, կէլէճէք իւչ սէնէ իչիւն
Սըր Բօպէրթ Լօյտլօյը րէիս ինթիսապ էթմիշ
տիր: Միւշարիլէյհ Կիրակի Մէքթէպի հազ-
գընտա փէք չօգ զայրէթլէրտէ պուլունմըշ վէ
ուզուն միւտտէթ Ինկիլթէրրատաքի Կիրակի
Մէքթէպլէրինին լիտըրը օլմուշ տըր:

ՄԱԼԻԱՄԱՐԸ ՄԻՈՒՆԵՆԱՎԱՅԻ

Պեյլիպ պիր սըրգաթ.— Փարիզտէն Լօնտ-
րայա թէհահիւտիւ փօսթա իլէ իրսալ օլունան
135,000 Ինկ. լիրասը գըյմէթինտէ պիր ինճու
կէրտանլըգ փօսթատա զայիպ օլմուշ տըր: Կէր-
տանլըգ, պիր թախթա գութու իչինէ գօնուլուպ
եէտի եէրինտէն մէօհիւրլէնմիշ, լաքին սահի-
պի օլան Մր. Մէյըր գութուլը աչտըղընտա
պիր Ֆրանսըզ զազէթասը փարչասընտա սա-
րըլմըշ Ֆրանսըզ չէքէրինտէն պաչգա պիր չէյ
պուլամաղ, գութունուն թէփէսի քէսիլմիշ
կէօրիւնիյօր իսէ տէ ալնի մէօհիւր վէ ալնի
րէնկտէ մոււ իլէ մէօհիւրլէնմիշ տիր:
Պու պապտէ իլք մալիւմաթը վէրէնէ 10
պին լիրա միւքեաֆաթ վատ օլունմուշ տըր:
Կէրտանլըգ Լօյտ գուլփանիասընա սիկուրթա
էտիլմիշ օլուպ 1,259 պուլտայ աղըրլըղընտա
լիմիշ, օրթատաքի ինճու 47.50 պուլտայ, իքի
ուճտաքիլէր 11 պուլտայ աղըրլըղընտա իմիշ-
լէր: Ինկիլիզ փօիպլէրի զանն էտիյօրլար քի
պու մէշհուր խըրսըզ չէթէլէրի արասընտա
փօսթա մէմուրլարընտան տախի պուլունմալը:

Իւմիս պուրնունսան Գահիրէյի մօրքօր իլէ.—
Գափթան Բէլսի պէշ արգատաչլար իլէ պիր-
լիքտէ Իւմիտ Պուրնունտան Գահիրէյէ պիր
մօթէօր իլէ կիտէճէք տիր: Կիտէճէյի եօլ
7,500 միլ պիր մէսաֆէ օլուպ պու մազսէտէ
Արճիլ գուլփանիասը թարաֆընտան խուսուսի
պիր մօթէօր հազըրլանմըշ տըր: Մօթէօր չէ-
լիքտէն եափըլմըշ, թապանտա ուզունլուղու վէ
էնի 4 այազ տըր, պէօյիւք թէքէրլէքլէրի 42
ինչէզ տիր: — Պաղը եօլճուլուգլար չօգ ու-
զուն օլտուղընտան իչինտէքիլէր էթրաֆտա պու-
լունան հապանի մէյվէլէր իլէ հաչամաղա մէճ-

պուր օլաճաղար, պազը ըրմաղարտան կէշ-
մէք իչին քիւչիւք քէօփրիւէր եափաճաղ-
լար վէ պաղէն տէ օրման վէ չալըլըզլարտան
եօլ եափաղա մէճպուր օլաճաղար, գում-
լուզլարտան կէշմէք իչին տէ ֆարգլը
հազըրլըզլար կէօրմիւշ տիրէր: Ինկ. գրալ
վէ գրալիչասը եօլճուլար իլէ շախսէն միւլա-
գաթ էտիպ մօթօրը մուայէնէ էյլէտիքտէն
սօնրա անլէրէ «սէլամէթլէ կիտինիզ» տէյէրէք
թէշիի էյլէմիշլէր տիր:

— Մր. Գարնէկի Ինկիլթէրրատա քիւ-
թիւպխանէլէր վէ օ կիպի մագսէտլէրէ թախ-
սիս օլունմագ իւզրէ 2,000,000 Ինկիլիզ լի-
րասը տահա վէրմիշ տիր: Միւմաիլէյ-
հին խայր մագսէտլէրէ վէրտիյի հէտիյէնին
ճէմի չիմտիյէ գատար 44,400,000 Ինկիլիզ լի-
րասը օլմուշ ալըր: Պունլարտան պազըլարը
աթիտէքիլէր տիր: 2 միլիօն Խազօյիա
տար իւլ ֆիւնոնլարընա, 8 պուչուզ միլիօն
Ամէրիգա քիւթիւպխանէլէրինէ, 2 պու-
չուզ միլիօն պաշգա քիւթիւպխանէլէրէ,
3 միլիօն թալիմ ու թէրպիյէ իչին, 3
միլիօն ֆիթսպուրկ միւլէսսէսէսինէ, 5 մի-
լիօն Ուաչինկիթօն միւլէսսէսէսինէ, 2 միլիօն
Պէյն էլ միլէլ սուլհ ճէմիլէթինէ, 350,000 Լա-
հէյտէ սուլհ պինասընա, 1 միլիօն չէլիք գում-
փանհասը ամէլէսինէ, 4 միլիօն ուֆագ գ-
լէճլէրէ (Ամէրիգա), 4 միլիօն կէօնա կէօն հէ-
տիյէլէր վէ զայրինա:

— Բօքֆէլլըրըն խայր մագսէտէ վէրտիյի
35 միլիօն լիրա օլմուշ ալըր:

Չինսէ իսեան.— Չինսէ Թութու իսմինտէ
պիր ճէնէրալ րէիսին էմրինէ մուխալէֆէթտէ
պուլունմուշ օլտուղունտան ազլ էտիլմիշ, վէ
պու սէպէպտէն ֆէքին հիւքիւմէթինէ գարչը
իսեան էյլէմիշ տիր, Բէիս մէրգում ասը ճէ-
նէրալա գարչը պիր գաշ պէօլիւք ասքէր կէօն-
տէրմիշ իսէ տէ, պու ուֆագ հատիսէ կիթ-
տիքճէ քէսպ ի չիտտէթ էյլէյէրէք հիւքիւմէթէ
գարչը փէք միւտինշ պիր իսեան սուրէթինի
ալմըշ տըր: Բէիսին սապըգ պիւթիւն տիւշ-
մէշլէրի ասըլարա իլթիհագ էթմիշլէր վէ մէ-
սէլէ տախիլի պիր մուհարէպէ չէքլինի քէսպ
էյլէմիշ տիր:

ՀԱՅԻՐԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

ԽԱՐԻՃԻ

Պալլան մուհարէպէսի.— Պուլղարլար՝ Պրէ-
կալկիցա վէ Զարէվօ—Սէլօ ճիվարընտա Սըրպ-
լար իւզէրինէ հիւճիւմ էտէրէք զայ էթտիք-
լէրի մէվիլէրի իսթիրտատ էթմէք իսթէմիշ-
լէրսէ տէ մուվաֆֆագ օլամամըշլար տըր:
Քէզալիք էյրի ֆալանքա ճիվարընտա տախի
Պուլղար ֆաթրիցատան Օրիկօվա—Փլանինայա
գատար իմթիտատ էտէն խաթթ իւզէրինտէ
Սըրպ մէվիլէրինէ թէարիւզտէ պուլունմուշ-
լար, վէ վուգու պուլան չէտիտ միւսատէմէ-
լէր նէթիճէսինտէ Պուլղարլար րիւճաթ էթ-
միշլէր, վէ Սըրպլար իսէ Պուլղար արազիսի
տախիլինտէ իլէրլէյիպ Պէլկրատճըգը իչալ էյ-
լէմիշլէր տիր:— Եունան օրտուսունըն սօլ
ճէնահը Սրէսինա կէշիտինտէք զալէպէսինտէն
սօնրա Պուլղարլարը թագիպ էտէրէք ճու-
մաս Պալատա անլէրէ կէթիշմիշ վէ մահալը
մէզքիւրտէ հէր իքի օրտուլար արասընտա փէք
գանլը միւսատէմէլէր վագը օլմուշ ալըր: Իքի
կիւն տէվամ էտէն պիր մուհարէպէտէն սօնրա
Պուլղարլար Սիմէթլու ճիհիթինտէք Րէզէն
իրթիֆալարընտան տախի չէքլիմէյէ մէճպուր
օլմուշլար տըր: Պուլղարլար Զանթիյի թախ-
լիյէ էտիպ 80 գատար Բումլարը էսիր ալմըշ-
լար, վէ մահալէսխանէյի տախի աթէյէ վէր-
միշլէր տիր:— Բումանիա օրտուսը Սօֆիայա
30 քիւմէթրօ գալընճայա գատար թէգար-
րուպ էթմիշ տիր: տիկէր թարաֆտան Սըր-
պիսթան օրտուսունըն սօլ ճէնահը իլէ պիր-
լէշմիշ տիր: Բումանիա օրտուսը իլէրի հարէ-
քէթինէ նիհայէթ վէրմիշ տիր:— Պուլղարիս-
թան խարիճիյէ նագըրը Գէնատիէֆին Սօպրա-
նիյէ մէճլիսի հուզուրընտա իրատ էթտիյի
նուլթգտուն անլաշըլարընա նագարէն Պուլղար
հիւքիւմէթի արթըգ մուվաֆըգը շան ու հայ-
սիյէթ պիր սուլհ ագտընա սայ էթմէյէ գարար
վէրմիշ տիր: Գրալ Ֆէրտինանտ Բումանիա
գրալը Գարօլա պիր թէլէզրաֆ քէշիտէ էտէ-
րէք չէրաթի ի սուլհիյէնին նէտէն իպարէթ
օլաճաղընը սիւալ էյլէմիշ տիր: Բումանիա
գրալը տախի ճէվապընտա չէրաթի ի սուլհի-
յէնին աթիիւզլիքը տէօրթ նօգթատան իպա-
րէթ օլաճաղընը պէյան էյլէմիշ: (1)Թութրա-
քան-Տօպրիչ-Պալչըգ խաթթընըն հուտուտ թա-
նըլմասը, (2) Պուլղարիսթանա իլհագ էտիլէ-

ճէք Մաքէտոնիա արագիսինտէ սաքին օլան Ուլահ ունսուրունա մէքթէպճէ, արինճէ, լիսանճա լազըմ կէլէն հիւրրիյէթին թէնմինի, (3) տիկէր մուհարիպլէրլէ հէփ պիրլիքտէ միւթարէքէ ազալը. (4) Միւղաքէրաթը սուլհի-յէնին Ռուսմանիա արագիսինտէ պիր մէվգիտէ իճրասը: Պուլղարիսթան հիւքիւմէթի պու մէթալէպին էն էսասը նօգթալարընը գապուլ էթաիլինի, վէ տիկէր նօգթալարըն տա միւղաքէրաթը սուլհիյէտէ թէսվլյէ էտիլէճէյինի Ռուսմանիա հիւքիւմէթինէ պիրտիրմիլ տիր: — Պուլղարիսթան իլէ Ռուսմանիա արասընտա հասըլ օլան պու անլալըլ նէթիճէսինտէ Ռուսմանիա գրալը Սըրպ վէ Եոննան գրալարը նէգտինտէ տաիի պիր միւթարէքէ ազալընտա տաիր միւրաճաաթտա պուլունմուլ իաէ տէ, հէր իքի գրալար թարաֆընտան վէրիլէն ճէվապտա միւթարէքէյին անճադ Պուլղարիսթանըն մուգատտէմաթը սուլհիյէյի գապուլունտան սօնրա ազտ օլունապիլէճէյի պէյան էտիլմիլ տիրլէր: Պուլղարիսթան հարէքէ ի հարպիյէյէ իւլ կիւնլիք պիր ֆասըլէ վէրիլմէսի զըմնընտաքի թէքիլֆի պիլէ մուհարիպլէր թարաֆընտան ըէտտ օլունմուլ տըր: Նիհայէթ թարաֆէյինի թալէպ վէ իտտիւալարընը պիրլէշտիքէն պիր ուսուլ պուլունմուլ տըր: Պու ուսուլա նազարէն մուհարիպ տէվլէթլէր թարաֆընտան Պուքրէյէ կէօնտէրիլէն սուլհ մուրախխատալարը մուգատտէմաթը սուլհիյէ վէ միւթարէքէ իչիւն ալի վագթտա միւղաքէրէտէ պուլունաճազար: Պու ուսուլա պիւթիւն տէվլէթլէրին մուվաֆադաթ կէօսթէրաիլլէրի քէնտի մուրախխատալարընը Պուքրէյէ Կօլլամըլ օլունգալարընտան անլալըլմագտա տըր: Սուլհ միւղաքէրաթընտա Սըրպիսինըն միւթալէպաթը. (1) Մաքէտոնիա սահէսինտէ իքինճի տէֆա օլմագ իւզրէ գապթ էթմիլ օլունգու արագիսին քէնտիսինէ թէրք էտիլմէսի, (2) Պուլղարիա վէ Սըրպիսթան արասընտաքի էսքի հուտուտըն թասհիհի, (3) Պուլղարիսթանըն թաղմինաթը հարպիյէ իթա էթմէսինտէն իպարէթ պուլունաճաղըր զանն օլունմագտա տըր: Եոննալար Մաքէտոնիա վէ Թրաքիանըն էօլլէ պիր սուլրէթտէ թագսիմինի թալէպ էտէճէքլէր քի օրալարտա մուհարիպ հիւքիւմէթլէրէ մէնսուպ օլան էնալինին նուֆուսը պիր պիրինէ միւսավի օլունն: Անլալըլտըղընա կէօրէ Պուքրէյտէքի գօնֆէրանս նէթիճէսինտէ սուլհ թէգարրուր էթմէզ տէ, Սըրպիսթան վէ Եոն-

նանիսթան եինէ մուխասէմաթա տէվամ էթմէք իսթէրլէրսէ, Ռուսմանիա հիւքիւմէթի Սօֆիայը մէգքիւր հիւքիւմէթլէրէ գարչը մուհաֆադա էթմէք իւզրէ քէնտի օրաուսընը Պուլղար օրաուսը իլէ պիրլէշտիքէճէյինի վատ էթմիլ տիր: Պու գօնֆէրանստա էտիրնէ մէսէլէսի տաիի պիւթիւն մուհարիպ տէվլէթլէրէ միւթէալլըգ պիր մէսէլէ մագամընտա թահթը միւղաքէրէյէ ալընաճադ տըր:

Միւրքեմէվլի.— Իսթանպօլտա պուլունան Պուլղար էկգարքը Ռուսիայա կիտիպ Պուլղարիա լէյհինտէ Չարըն միւտաիւլէսինի թալէպ էլլէյէճէք տիր: — Պուլղարիա գրալը Ֆէրաթնանտըն գրալըգտան իսթիֆա էտէճէյինէ տալիր տէվլէրան էտէն շայիա Վիէննատան թէքզիպ էտիլմէքտէ տիր: — Ինկիլիզ տօնանմա սընտան իւլ զըրհլըլար Պիրէօնա սէվգ օլունմուլար տըր: Մէկքիւր զըրհլըլարա իլթիհագ էթմէք իւզրէ տէօրթ Թօրֆիտօ սէֆինէսի տաիի պէքլէնլիմէքտէ տիր: — Ռուսիանըն Դարատէնիզ տօնանմասը հարաքէթ էլլէմիլ տիր: — Ռումէնլէր Վաունատան չէքիլմիլլէր տիր: — Տիւվլէ ի մուազզամա թարաֆընտան Թիւրքիայա գարչը պիր պահի նիւմայիլ վուգուինտէ Ալմանիա իշթիրաք էտէմէյէճէյինի պէյան էլլէմիլ տիր: — Դարատաղլըլար Թուլ գասապասընը գապթ էլլէմիլլէր տիր: Ռումճա գաղէթալարըն պիրտիրաիլինէ կէօրէ Տանէֆ Սօֆիատան ֆիրար էթմիլ տիր: — Իթալիանլար Թարապուլունտա սահիլտէն 300 քիւմէթրօ մէսաֆէտէ վագը Սօնա մէվգիինի իշղալ էթմիլլէր տիր: — Սփանիա գրալ վէ գըրալիլասը ֆարիգէ ազիմէթ էթմիլլէր տիր: — 60,000 Պուլղարլար Օրթօտօքս քիլիսէսինտէն պըրլարագ Դաթօլիք հա տա Փրօթէսթան քիլիսէսինի գապուլ էթմէք նիյէթինտէ իմիլլէր, պու նիյէթլէրինէ սէպէպ Ռուսիանըն սօն մուհարէպէտէ քէնտիլէրինի թէսահիւպ էթմէմիլ օլմասը տըր տէյէ զանն օլունմագտա տըր: — Սըրպլար Վիտինի մուհասէրէ էթմիլլէր: — Ռուսիա Պաթուլմա ասքէրի համիլ պուլունան իւլ նազլիյէ սէֆինէսի իրալ էլլէմիլ տիր:

ՏԱԽԻԼԻ

Պու հաֆթա գարֆընտա ալէմի սիյասէթին նազարը տիգգաթը թէքրար էտիրնէյէ ճէլպ օլունմուլ տըր: Պուլղարլար թարաֆընտան տէնէլթի ֆէտաքհարըղլար իլէ գապթ օլուն-

մուշ օլան էտիրնէ՝ սուհուլէթի վէ հէման սի-
հան փաթլաթմայարագ Օսմանլըլարն էլինէ
տիւշմիւշ տիր։ Յուլիս 5 տէ էտիրնէտէ պու-
լունան Պուլղար ասաքիրի, Թիւրքլէրին էնօս
Միտիա խաթթընը թէճավուզ էթմիշ օլտուգ-
արնա տաիր չայի օլան պիր խապէր իւզէրի-
նէ, պիւճիւմէ մուհիմմաթը, պէօյիւք թօփլարը
վէ էտիրնէտէ պուլունան Օսմ. էտիրնէրի
թրէնէ գօյուկ էսկի Պուլղարիայա տօղրու հա-
րէքէթ էթմիշէր տիր։ Անաքիրին միւֆարա-
պէթընտան սօնրա, մուհիմմաթը ասաքիրիյէ
տէփօսը ճիհէթիւտէն հիւքսէլէն պիր տիւման
օրասընըն աթէշէ վէրիւմիշ օլտուղունու իւ-
պար էլլէյօր իտի։ Քէզա թրէն խաթթընըն իքի
թարաֆընտա պուլունան պիր միլիօն գատար
ուն վէ արփա չուվալլարնա քէզա էլպիտէ
տէփօլարնա աթէշ վէրիւմիշ իտի։ Էհայի սօն
տէրէճէ հէյէճան իշինտէ էճնէպի գօնսօլօսխա-
նէլէրէ վէ միւլէսսէսէլէրէ իլթիճա էթմիշ վէ
պու գարըլըզլըգտան իսթիֆատէ էսէն պիր
թաքմ Բոււմ չափիլընլարը, հանմագտա օլան
էշեալարըն իւզէրինէ հիւճիւմ էտէրէք հաղմա
էլլէմիշէր տիր։ Յուլիս 8 է գատար էտիրնէ
անսաքիր իշինտէ գալըր։ Նէվմ ի մէզքիւրտէ,
Թիւրքլէր էվրօփանըն թաղիքի իւզէրինէ կէ-
րի էնօս-Միտիա խաթթընա րիճու էթմիշէր
գաննըլա պիր պէօլիւք Պուլղար ասաքիրի
թէքրար էտիրնէյէ տախիլ օլուպ չէհրին ասաթի-
շինի իտաէ էթմիշէր վէ թալանճըլարը մէն
էթմիշէր։ Լաքին հարը կիճէ վազթը Պուլղար-
լար սթասիօնը աթէշէ վէրէրէք թէքրար ֆի-
րար էտէրլէր։ Պու ֆիրարտան փէք գըսսա
պիր միւտտէթ էվլէլ, ղաթէն Թիւրք սիվարի
պէօլիւքլէրի էտիրնէ ճիվարընա եթիւմիշէր
իտի։ Էնվէր պէյ նաֆիլէ գան տէօքիւլմէմէսի ի-
շին իւշ սիվարի միւքեալէմէ մէմուրը Պուլղար
գօմանտանընա կէօնտէրէրէք չէհրին թէսլիմի-
նի թալէպ էլլէմիշ իտէ տէ գօմանտան գաթիէն
րէտտ էլլէմիշ տիր։ Թէմուզ 10 Չարչէնպիհ սա-
պահա տօղրու Օսմ. ասաքիրի, տիւշմէն գալա-
լարընտան աթըլան մէրմիլէրէ վէ միթրայէօզ
վէ փիյատէ ասաքիրին աթէշինէ էնէմիլյէթ
պիւլէ վէրմէլէրէք էտիրնէյէ տախիլ օլմուշլար
վէ գալամանը օլան Պուլղար ասաքիրինի է-
սիր ալմըլար տըր։ Ասաքիրի Օսմանիյէ 150
թօփ, 50 պին մաւզէր, 1 միլիօն գըյէ պուղ-
տայ վէ պիր խալլի մուհիմմաթ գապթ էթմիշ
տիր։ Էրթէսի կիւնիւ վալի Հաճի Ատիլ պէյ
էտիրնէյէ միւվասէլէթ էտիպ հիւքիւմէթ տա-

իրէսինտէ պիր նութգ իրատ էթմիշ վէ էհալի
թարաֆընտան հէրարէթլէ ալգըլանմը տըր։
Էտիրնէտէ ասայիշի թէէմին էթմէք իշին հիւ-
քիւմէթ 300 ժանտարմա հօլլամը տըր։ Չաթ
ը Շահանէ, էտիրնէ ֆուգարա էհալիսինէ
թէվլի օլիւնմապ իւզրէ 2500 լիթա իհտա
պուլուրմուշ տըր։ Գըրգ քիլիսէյէ, ասա-
քիրի Օսմանիյէ թէմուզ 8 տէ վասըլ
օլարագ, Տէրէ քէօյ ճիհէթիւտէ ալսպթ
մէվլի էթմիշ վէ քէշֆ գօլլարթ չէհրի
սարմաղա պաշլամըլար։ Պուլղարլար Շարգ
թարաֆընտաքի ճէպիւանէլէրի աթէշէմիշէր
վէ սթասիօն իլէ էսկի գըլլայը հաղմըլար։
Հէր թարաֆ աթէշ իշինտէ գալտըղընտան ա-
նաքիրի Օսմանիյէ պիր միւտտէթ տուլու-
լարընը թէխիր էթմիշէրտէ տէ, նիհայէթ խա-
ֆիֆ պիր աթէշ մուգապէլէսինտէն սօնրա չէհ-
րէ կիրմիշէր վէ պիր չօզ էրզագ վէ լէվաղըմը
սաիրէ իղթինամ էթմիշ տիրլէր։ Հիւքիւմէթ
85 ժանտարմա տա Գըրգ քիլիսէյէ կէօնտէրմիշ
տիր։ Լաքին Մուսթաֆա փաշանըն գապթը
նիսպէթէն գանըլ օլմուշ տըր։ Օսմ. ասաքիրի
էտիրնէյի գապթ էթմիւքտէն սօնրա, Մուս-
թաֆա փաշա քէօփիւսիւնիւն պիր հալա է-
տիւմէսինի մէն էթմէք իշին, պիւա թէվազ-
գուֆ մէզքիւր չէհրէ տօղրու հարաքէթ էթ-
միշ տիր։ Էվլէլա սիւվարիլէր Մուսթաֆա
փաշայա կիրմիշէր վէ փիյատէ ասաքիրի հէ-
նուզ եթիւմէմիշ օլտուղունտան, սօգաղար-
տա Պուլղարլար գուրչուն իլէ սիւվարիլէր իտէ
գըլըճլար իլէ պիր մուհարէպէ հափմըլար։
Պիր ազ սօնրա փիյատէ տախի եթիւմէրէք
սիւվարիլէր թաղվիյէ օլունմուշ վէ գասապա
խարիճինտէ ոըրթլարտա տա տիւշմէն իլէ
թէքրար մուհարէպէյէ կիրիլիւմիշ վէ ազլամա
գատար տէվամ էտէն պիր մուհարէպէտէն
սօնրա Պուլղարլար մաղլուպ օլմուշլար։ Պու
մուհարէպէ էսնասընտա 8 մէթրայիէօզ վէ պիր
գաշ ճէպէլ թօփըլա աթէշ էթմիշէր։ Փէք չօզ
փէքսիմէթ, պիր մըգտար ճէպիւանէ վէ էր-
գագ իղթինամ էտիւմիշ վէ պին հաթագըլը դա-
յէթ կիւպէլ պիր խասթախանէ Օսմանլըլար
էլինէ կէշմիշ տիր։ Պուլղարլար էտիրնէտէն
չէքիլի իքէն թալանճը Բոււլարտան 43իւնի
պէրապէր կէօթիւրէրէք պիր պիրինէ պաղլա-
մըլար վէ Արտա նէհրինէ աթարուգ պօղմուշ-
լար տըր։ Էտիրնէ րուէսու ի րուհանիյէսի, սէ-
տարէթէ պիր թէլէղրաֆ քէշիտէ էտէրէք հիւ-
քիւմէթի թէպրիք էթմիշէր տիր։ Վէլի ի Անտ

Նուսուֆ Իզզէտտին էֆ. հազրէթլէրի վէ շահ-
զատէ Զիաէտտին էֆ. թրէնը մախսուսու
էտիրնէյէ հարաքէթ էթմիշ տիրլէր:

Էսխրնէ վէ Էյրօյխս. — Հէր նէ գատար է-
տիրնէ ասաքիր Ի Օսմանիյէ թարաֆընտան
զապթ օլունմուշ իսէ տէ, պու վազըա, սիյասի
ալէմտէ, խուսուսա Բուս վէ Ինկիլիզ մէհա-
ֆիլի տիփլօմաթիգիյէսինտէ, չէտիտ պիր աքս
իւլ ամէլ վիճուտա կէթլրմիշ տիր: Ինկիլթէր-
րա պաշ վէքիլի Մ. Ասքուիթին իյրատ էթ-
տիյի նուլթ — մահալլը մախսուսընտա թաֆ-
սիլաթըլա հազըլմիշ օլտուղու իզըրէ — Թիւր-
քիայը փէք չէտիտ պիր լիսան վէ Էսրարէն-
կիզ թէհտիտաթ իլէ թէհտիտ էտիպ էտիրնէ-
նին տէրհալ թախլիյէսի վէ Թիւրք օրտուսու-
նուն Լօնտրա մուահէտէսինտէ թալին օլունան
էնօս-Միտիա հուսուտուտնա չէքիլմէսի լիզու-
մունը ինսաա էթմիշ տիր: Քէզա Ֆրանսա իս-
րիճիյէ նազըրը Մ. Փիշօն տախի էտիրնէնին
Թիւքլէրտէ գալմամասը իչիւն տիւվէլլի մուազ-
զամանն միւթթէֆիզ օլտուղլարընը պէյան
էթմիշ տիր: Մէզքիւր մէսէլէ ըէսմէն Լօնտրա
սիւֆէրա գօնֆէրանսը մասաքընա տախի վազ
օլունմուշ, վէ Թիւրքիանն էտիրնէյի թէք-
էտիպ Լօնտրա մուահէտէսինտէ ըիայէթ էթ-
մէսի խուսուսընտա սիւֆէրա իթթիֆազ էթ-
միշ տիրլէր: Շու հալտա ասլ մէսէլէ, պու գա-
րարըն նա՞սը թաթպիզ օլունաճաղը տըր: Օս-
մանլը մէհաֆիլի սիյասիյէսինտէ, Թիւրքլէրին
անճազ սիլահ գուվվէթիյէ էտիրնէտէն չըզա-
ճաղարը սէօլէնիյօր: Պինաէն ալէյի Թիւրքլէրի
էտիրնէտէն չըզմայա իճպար էթմէք իչիւն շու
պէշ վասըթալարտան պիրինէ եա պիր գաչընա
Էյլօրփանն միւրաճէաթ էտէճէյի զանն օլու-
նույօր: 1. Թիւրքիայա ասլա փարա իզրազ
էթմէմէք: Պու իսէ ֆազիր պիր հիւքիւմէթ ի-
չիւն էն գուվվէթիլի պիր թազնիզ տիր, 2.
Բուսիանն, Պուրկազա ասքէր չըզարարազ
էտիրնէ իզէրինէ հիւրիւմէսի, 3. Տիւվէլի
մուազզամանն իսթանպօլ լիմանընտա պիր
նիւմայիլի պահրի իճրա էթմէլէրի, 4. Պուլ-
զարիանն Բուսիանիա իլէ իթթիֆազ էտէրէք
էտիրնէ իզէրինէ հիւրիւմէսի վէ նիւայէթ
5. Թիւրքիա էտիրնէյի թախլիյէ էտինճէյէ
գատար Բուսիանն էրմէնիսթանը մուվազ-
զաթէն իչլալ էթմէսի: Պու պէշ վէսայիթ ի
թազնիզիյէտէն հանկիսի թէրճիհ օլունաճազ
սիւալընա կէլինճէ, գաթի պիր ֆիքը պէյան
էթմէք միւմքին տէյիլ տիր, անճազ ճէրէհան

ը անվալա նազարէն սօն իքինին փէք զիյատէ
միւհթէմէլ օլտուղու զանն օլունույօր: Պու
զաննը թէէյիտ էտէն իմարաթ էփէյի գուվ-
վէթլի տիր: Բուսիա Պահրը Սիյահ տօնանմա-
սընը մէմուր էմրէր իլէ հարաքէթ վազ էթ-
միշ տիր: Քէզա Էրմէնիսթան ճիհէթլէրինտէ
խուսուսա Սարը Գամըշտա Բուսիանն ասքէր
թահիտ էթտիյի Պապը Ալիյէ կէլէն թէլէզ-
րաֆլարտան անլաչըլմը տըր: 3 վափօր Բուս
ասքէրի Օտէսատան Պաթուսա հարաքէթ էթ-
միշ տիր: Հէփ պու ֆաալէյէթլէրին նէ մազ-
սէտէ մաթուֆ օլտուղունու կէօրմէք փէք
միւքլիլ տէյիլ տիր: Հաթթա իքի կիւն էվվէլ
Բուս ասքէրինն Էրզրումա կիրտիյինի Ինիօն
զազէթասը հազար իսէ տէ ըէսմէն թէքզիպ
օլունտու: Նալընը տիւվվէլի մուազզամա
տէյիլ Պալզան հիւքիւմէթլէրի տախի Թիւր-
քիանն էտիրնէտէն չըզմասընա մէյիալ կէօ-
րիւնիյօրլար: Բուսիանիա գրալը Կարօլ հազ-
րէթլէրի, Սուլթանա պիր թէլէզրաֆ քէշիտէ
էտէրէք, էտիրնէյի սազլամազ խուսուսընտա
Թիւրքիանն իսրարը մէնաֆիլի մէմլէքէթէ
մուվաֆըզ օլմայաճաղընը պէյան էթմիշ տիր:
Պունտան պաշա Բուսիանիա հիւքիւմէթի տիւ-
վէլի մուազզամայա պիր նօթա վէրէրէք, է-
տիրնէնին Թիւրքլէրտէն իսթիրտատ օլունմա-
սընը, աքսի թազտիրտէ Բուսիանիանն վէզաթի
ի միւսլիհանէսինն զայէթ միւքլիւլէնէճէյինի
պէյան էթմիշ տիր: Բուսիանիա էտիրնէ մէսէ-
լէսինտէ աչըզտան աչըզա Պուլզարիա իթարա-
ֆընը իլթիզամ էտիյօր: Պուքէշտէ իճթիմա
էտէն Պալզան սուլհ գօնֆէրանսը Պուլզար
մուրախսալարընտան պիրիսի պէյան էթմիշ
տիր քի, Պուլզարիա տէրհալ ագտը սուլհ
էտիպ պիւթիւն գուվվէթիլէ Թիւրքլէրէ գար-
չը հիւրիւլէճէք տիր: Գրալ Ֆէրաինանտ իսէ,
Սօֆիատա պուլունան հէյէթ ի սիւֆէրալը սա-
րայընա տալէթ էտէրէք, Թիւրքիանն Լօնտ-
րա մուահէտէսինի կըրթմասը ալէյինտէ փրօ-
թէսթօ էթմիշ վէ Թիւրքլէրին կէրի չէքիլմէ-
լէրի իչիւն իսթանպօլտա էն չէտիտ վէսաթիթէ
միւրաճէաթ օլունմասընը թէմէննի էթմիշ տիր:
Պուլզարիա խարիճիյէ նազըրը Մ. Կէնատիյէֆ
Սատրաղամ Սայիտ Հալիմ փաշայա իքի թէ-
լէզրաֆ քէշիտէ էտէրէք, պիրիսինտէ Թիւրք
օրտուսուսունն էտիրնէտէն չէքիլմէսինի, իքին-
ճիսինտէ իսէ էսկի Պուլզարիա հուսուսընա տա-
խիլ օլան ասաքիր Ի Օսմանիյէնն տէրիէն չէ-
քիլմէսինի թալէպ էթմիշ տիր: Սատրաղամ

փաշա իսէ, Էտիրնէնին Թիւրքիստա գաւազանը, միւսթապպէլ Պոլլաթար.—Թիւրք միւսթապպաթը հասանէսի իչինս պիրինճի շարթ օլտուղունու վէ Օսմանլը ասաքիրինին Պոլլաթար էսքի հուսուտունտան կէրի չէքլմէսի իչինս էմր վէրմիշ օլտուղունու պէյան էթմիշ տիր: Բուսիա Պաշ վէքլի Մ. Բօքօլցէվ, Բուսիանըն Էտիրնէյի թախլիյէ էթտիրմէք ի իչինս եալընըզ պաշընս հարէքէթ էթմէյէճէյին, տէվլէթլէրի տահա գաթի հարէքէթ էթմէյէ թէյվիզ էտիպ անլէրին մուվաֆագաթը օլմա-տըզճա Էրմէնիսթանը իշղալ էթմէյէճէյինի պէյան էյլէմիշ տիր: Հիւքիւմէթ ի օսմանիյէ քէն-տի թարաֆընտան, իչինտէ պուլունուտուղու շու դայր ի միւսաիտ վազլիյէթ ի սիյասիյէսինէ րազմէն, Էտիրնէյի սազլամագ իչինս լազըմ կէլէն վէսաթիթէ թէվէսսիւլ էթմէքտէ տիր: Տիւվէլ ի մուազգամս սիւֆէրասընըն Էտիրնէնին թախլիյէսի իչինս Պապը Ալիյէ միւշթէրէք պիր նօթա վէրէճէքլէրի սէօյլէնիյօրսա տա, հէնուզ վէրլմէմիշ տիր: Անճագ սիւֆէրա միւնֆէրիտէն Լօնտրա մուսհէտէսինէ րիայէթ էթմէսի իչինս Թիւրքիայա վէսայա ի խայր-խահանէտէ պուլունուտուղար տըր: Պապը Ալի մէհաֆիլինտէ հալա պիր չէօլէ ի իւմիտ կէօ-րիւյօրլար քի, տիւվէլ ի մուազգամս վէսաթի ի թագիդիյէ խուսուսընտա իթթիֆագ էտէ-մէյէճէքլէր: Թէքրար, Օսման Նիզամի փաշա խուսուսի պիր մէմուրիյէթլէ Լօնտրայա ազլ-մէթ էթմիշ տիր: Էտիրնէնին Թիւրքիստա գաւազանըն թէյմին էթմէք իւզրէ պիր թագըմ թէյէպպիւսաթտա պուլունաճաղը թէյմին օլունույօր: Բէգա Էտիրնէնին Թիւրքիա հաքի-միլլէթինտէ գաւազանը իչինս, Էտիրնէնէ հալի-սինտէն միւսլիմ վէ դայր ի միւսլիմ ազատան միւրէքքէպ պիր հէյէթ էվրօֆայա ազլմէթ էտէճէք տիր:

Մուխրէյիվ.— Բուճ փաթրիդխանէսի, սատրաղամս պիր հէյէթ ի մախսուսէ կէօնտէ-րէրէք, Պոլլաթարըն Բուճար ալէյհինտէ իճրա էթտիքլէրի մէզալիմէ պիր նիհայէթ վէ-րլմէսի իչինս հիւքիւմէթին հիմայէսինի թէ-մէննի էթմիշ տիր.— Հիւքիւմէթ իլէ րէփի ա-րասընտաքի միւզաքէրաթ աթիտէքի շէրաթի իլէ խիթամիլէղիր օլունու տըր: (1) Բէփի տէր-հալ 300,000 լիրա ալլանս վէրէճէք տիր: (2) պիր թագըմ մէսաիլ ի մուալլագա մուսթէլիթ պի գօմօսիօն թարաֆընտան հալլ օլունաճագ տըր: (3) Պու մէսէլէլէր թէսլիյէ օլունտուգ-տան սօնրա րէփի հիւքիւմէթէ 600,000 լիրա թէսլիյէ էտէճէք: (4) Բէփի ալթը այ սօնրա 3,500,000 լիրա տախի թէսլիմ էտէճէք տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Էրմէնիսթան իսլահաթը մէսէլէսի իլէ մէշ-ղուլ օլան իսթանպօլտաքի գօմօսիօնը մախ-սուս Բուճ սէֆարէթի պաշ թէրճիւմանընըն թագսիմ էյլէսիյի փրօթէյի ճիւղի թատիլաթ իլէ գապուլ էթմիշ տիր: Շիմսի օլ գօմօսիօն Պապը Ալի թարաֆընտան տախի թէրթիպ օլունուտուլ օլան փրօթէյի միւսթալաա էտէճէք տիր: Պօղոս Նուպար փաշա Լօն Լիպր դագէ-թասընտա պիր մէքթուպ նէշը էտիպ իսլահա-թա անճագ էսաս 1895 փրօթէսի օլտուղունը պահս էտիյօր, «Մատէմ քի պու փրօթէ օլ վագթ սիգգաթլէ հազըրլանմըլ վէ Պապը Ալի թարաֆընտան գապուլ օլունուտուլ, էն թապիի շէյ օնուն թաթպիդի տիր», տէյօր: Պապը Ալի իլէ արատաքի ֆարգ անճագ գօնթօլ մէսէլէ-սի օլտուղունը վէ պու իսէ իսլահաթըն թահթը քէֆալէթէ ալընմասը իչինս լազըմ վէ էվ-րօֆանըն պօրճը իտիյինի պէյան էտիյօր:— Թէքֆուր Տաղընտան մատա Մալկարատա տա-խի Էրմէնի խանէլէրի իհրագ օլունուտուլ վէ գաթլար իճրա օլունուտուլ տըր: Էհալի քիլիսէ հալլունընս թօփլանմըլ օլուպ ֆէվզ էլ ատէ փէրուշան հալտէ տիրլէր: Էհալինին շէհրտէն տըշարը չըգմասը տախի մէմնու օլտուղունտան սէֆալէթ գիյատէ տիր: Փաթրիդխանէ թարա-ֆընտան թագրի վէրլիպ օրատա մուսվէնէթ էտիլմէսի, ճանիլլէրին ճէզալանմասը թալէպ օլունուտուլ տըր: Հիւքիւմէթ Թէքֆուր Տաղը վէ Մալկարա մէսէլէլէրինի թահգիդ էյլէմէք իւզրէ միւֆէթիլի հէյէթի թային էթմիշ տիր: Պունլարա րէֆագաթ էյլէմէք իւզրէ փաթրիդ-խանէ թարաֆընտան տախի պիր գաթ իզամ օլունաճագ տըր: Պու հիյէթ միւսթաճէնէ մու-սալէնէթ իչինս 2000 լիրա պէրապէր կէօթիւ-րիւյօր: Էվլէլէճէ ասաջնորդ հայր իլէ պէրա-պէր կիթմիշ օլան Միհրդատ Հայկազն էֆէնտի ալտէթ էյլէմիշ տիր: Թէքֆուր Տաղը տիւմանը հարպը օրատաքի գըթալա միւսէպպիպ հա-լինտէ Շէրիֆ վէ Օսման աղա իսմինտէ քիմ-սէլէրի իտամա վէ ախէր 7 քիմսէլէրի տախի 3էր սէնէ մահպուսիյէթէ հիւքմ էթմիշ տիր: Թալաթ պէյ Թէքֆուր տաղը վէ Մալկարա թարաֆընտա թէֆթիլաթ իճրա էտիպ ալտէթ էյլէմիշ տիր: Թէքֆուր տաղընտան տէրտէսթ օլունան 150 Էրմէնի ասքէրլէր 3էր այ մահ-պուսիյէթէ հիւքմ օլունուտուլ տըրլար, պուն-լար կէօյա ասքէրտէն ֆիրար էտիպ Պոլլաթար օրտուսունս իլթիհագ էյլէտիլլէրի սէօյլէնի-

յօր, հալ պու քի պունլար էսիր օլունպ սէր-պէսթ պրագըլան Խրիսթիան ասքէրլէրտէն իմիչէր: Էտիրնէ առաջնորդը Սատրապամ փաշայա պիր թէլէղրաֆ քէլիտէ էսէրէք էտիրնէնին իսթիրտատընտան տօլայը թէպրիք էյլէմիշ տիր: — Փաթրիք հաղըթէլէրի ահվալը սըհիյէսի սէպէպինտէն իսթիֆա էթմիշ վէ իսթիֆասը գապուլ էտիրէճէյի զանն օլունույօր: — Կովկասահայ Բ. լինկերուծիւնը Գավգասիատա 63 ֆարգըր մահալարտա պուլունան մէքթէպլէրէ 16,650 բուպլի իանէ էթմիշ տիր: — Վան ճիվարընտա Աբրահամ վէ Պաղտասար նամընտա իքի էրմէնի քէզա Տղալի նամ քէօյլին մուալլիմի Մէլքօն գաթլ էտիրմիշ տիր: — Պունտան պիր գաչ հաթթա էվվէլ Պապը Ալի Մուշ վէ Սղերդ Առաջնորդարընն աղլընը ֆաթրիգխանէտէն թալէպ էթմիշ իտի, ֆաթրիգխանէ Պապը Ալինն պու թալէպինի բէտտ էթմիշ տիր: — Կիլիկիա Կաթողիկոսը Տ. Սահակ Սրբազանն հաղընլարտա Մարաշա աղիմէթլէ, պիր գաչայ օրատա գալաճաղը իսթիխպար էտիրմէքտէ տիր: — Սօֆիատա ֆրօթէսթան քիլիսասը տէրունինտէ Դաշնակցական վէ Հընջակեանդար թարաֆընտան պիր գօնֆէրանս վէրիմիշ տիր, մէքըր գօնֆէրանստա Պ. Պ. Սապահկիւլ վէ Պ. Լեոնեան էրմէնի մէսէլէսի հաղընտա իրատա քէլամ էթմիշ տիրլէր:

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Տէրիսաատէթ ումում ֆրօթէսթան ճէմաաթը Յուլիս 23 է միւսատըֆ Օսմանը իյաի միլլի կիւնիւ էյգօզտա պիր իւնսի իճթիմա ագտ էտիպ օլունլար, թօհաֆ նութղար, հարըչար վէ թէրէնիւմլէր իլէ վազթ կէչիրմիշ տիրլէր: Պու իճթիմատա էրքէք վէ գատըն չօճուղլարտան մատա 130 գատար նուֆուս մէվճուտ իտիլէր: Պիր վազթտան պէրու Վեր. Յ. Արմաղանեան իզմիր քիլիսասընտա, աալէթ օլունումուլ օլունպ չալընադտա իտի իսէ տէ, օրատա Վեր. Ա. Տարազեան իքի սէնէ իլին տալէթ օլունումուլ վէ Վեր. Արմաղանեան իսթիֆա էյլէմիշ տիր: Վաիգէ միւնթաճ օլան քիլիսէլէր իզմիրտէ Բէսթտէ Վեր. Յ. Արմաղանեան միւրաճէաթ էյլէյէպիլիլլէր: — Վէզիր Բէօփրիւ Հայ Աւետ. քիլիսէսի չօպանը Վեր. Մ. Գ. Տօմպալեան տալի իսթիֆասընը վէրմիշ տիր: — Նիւ Հէյվընտա Գասպար էֆ. Աթթարեան օրատան վէ սաիր տօսթլարընտան, Ֆարթըսլըտա ինչա

օլունումուլ օլան քիլիսէ պինասը պօրճը իլին 12 1/2 թալէր ճէմ էտիպ մէպլաղը մէգպուրը Բահնիլան իտարէսինէ իրսալ էյլէմիշ տիր: — Տօդ. Եիւսիֆ Վարդանեան իսթիլէրատա թէպապէթ տիպլումասը ախղ էյլէմիշ վէ Տէրիսաատէթէ կէլիպ Մէքթէպի Թըպպիյէ ի Շահանէտէ թաստըգ էթտիրմիշ վէ Պրուսա թարաֆլարընա աղիմէթ էթմիշ տիր: Բէզա Ա. յնթապը Վասօեան էֆ. տախի Նիւ Հէյվընտա Եյլ տարիւլֆիւնունընտա մաքինիսթիք տիպլումասընը ախղ էյլէմիշ տիր: — Թալաստա մէվճուտ Անաթօլիա գօլէճի մէզունլարը քէնտի բէիսլէրի Տօդ. Թրէյսի հաղըթէլէրինն թալասը թէչրիֆի միւնասիպէթիլլէ պիր զիյաֆէթ քէլիտէ էյլէմիշէր, խուսուսի նութղար իրատ օլունումուլ չէն պիր վազթ կէչիրմիշ տիրլէր: — Գայսէրի ֆրօթէսթան քիլիսէսի պիր պուչուգ սէնէտէն պէրու վաիզսիզ օլունու հալտէ, պու տէֆա Հաճըն իքինճի քիլիսէսի չօպանը Վեր. Սանատրուկ Շանլեանը տալէթ էյլէմիշ, միւմաիլէյ տախի տալէթի գապուլ էյլէմիշ տիր: — 1913 սէնէսի Ա. յնթապ Մ. Թ. Գօլէճի մէզունլարը արասընտա Սարգիս էֆ. Գըղըլեանըն (Իզմիտ) իսթի սէհվէն զիք օլունումադը գօլէճ իյասէթինտէն պիլտիրիլլէր: — Վեր. Տ. Գունտադճեան զէվճէ ի միւնթէրէմէսինն վէֆաթը միւնասիպէթիլլէ քէնտինէ թահրիրէն իլթիրաքը հիսս կէտսթէրէն ճիւմլէ տօսթլարա թէչէքըլլիւնիւ պէյան էտիյօր: — Պրուսա քիլիսէսի իտարէ մէճլիսի թարաֆընտան քեաթիպ Ասենիլան Տիկիլիլլան իմաաըլլա աթիտէքի իլան իրսալ օլունումուլ տըր: «Պիր միւտտէթտէն պէրու չէհրիմիգտէ պուլունան Վեր. Յալուր Ֆիլեանըն էվվէլտէն պէրու քիլիսամըգ իլէ հիլ պիր բէսմի ալագասը օլումադը սէպէպտէն քիլիսամըգ միւնթալըգ ճիւմլէ մէսէլէլէր իլին տօղրուտան իտարէ մէճլիսիմիգէ միւրաճէաթ էտիլմէսի կէօրիւլէն լիւզոււմ իւզէրինէ իլան օլունուր: — Պետրոս Գըրգեաշարեան էֆ. Պաղչէճիք մէքթէպի ալիսինն տալէթինի գապուլ էյլէյիպ օրայա աղիմէթ էյլէմիշ տիր: Բէզա Վեր. Կ. Ատանալեան տախի Պրուսայա աղիմէթ էյլէմիշ տիր:

Միւսիր ի մեսուլ վիւ աահիպ ի ինթիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ԲԷՇԵՇԵԱՆ ՄԱԹՊԱՍՏԸ

Տէրիսաատէթ, Մահմուտ փաշա, Բիւրճի խան Նօ. 32—34